

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Міністерство фінансів України

Програма Розвитку ООН в Україні

Державна установа «Інститут
економіки та прогнозування НАН
України»

Науково-дослідний економічний
інститут

Інститут економічних досліджень та
політичних консультацій

Інститут еволюційної економіки

Представництво Світового банку в
Україні

Міжнародний центр перспективних
досліджень

CASE Україна

Інвестиційний банк Concorde Capital

Райффайзен Банк «Аваль»

ПАТ «БТА Банк»

Dragon-Capital

The Bleyzer Foundation

FOREX CLUB

Україна: перспективи розвитку

КОНСЕНСУС-ПРОГНОЗ

Випуск 24,
2010 рік

Україна: перспективи розвитку (Консенсус-прогноз) – видання Міністерства економіки України, яке готується Департаментом макроекономіки за сприяння Програми Розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН) в рамках Проекту «Цілі Розвитку Тисячоліття – Україна» (MDGP). Публікація стане у нагоді урядовцям, фахівцям центральних та місцевих органів виконавчої влади, науковцям, представникам громадських організацій, усім, кого цікавлять питання соціально-економічного розвитку країни, макроекономічного прогнозування.

Видання підготовлено Міністерством економіки України та містить матеріали семінару з макроекономічного прогнозування, який відбувся 15 липня 2010 року. Семінари з прогнозування мають на меті підвищення якості макроекономічних прогнозів шляхом експертного обговорення (прогнозів, поточних економічних тенденцій, результатів досліджень), досягнення консенсусу щодо перспективного бачення подальших шляхів розвитку країни та обміну інформацією між основними прогнозуючими організаціями (урядовими установами, міжнародними фінансовими організаціями, науково-дослідними інститутами, аналітичними центрами, недержавними організаціями тощо).

У підготовці випуску брали участь:

Наталя Горшкова
Оксана Заворотько
Валерія Войтенко
Людмила Хмелюк
Наталія Сітнікова
Тетяна Боліла

Електронна адреса: khmelyuk@me.gov.ua, vvoytenko@me.gov.ua, natalia.sitnikova@undp.org.

Контактні телефони: (044) 253-82-77, 253-83-01

При використанні матеріалів посилання на джерело обов'язкове.

© Міністерство економіки України

ЗМІСТ

РЕЗЮМЕ	4
СТИСЛИЙ ОГЛЯД КОНСЕНСУС-ПРИПУЩЕНЬ	6
ПРОГНОЗ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ НА 2010-2011 РОКИ	7
РИЗИКИ НА 2010-2011 РОКИ	20
ТАБЛИЦІ	24

“Консенсус-прогноз” – це усереднене значення основних прогнозних показників економічного розвитку України, які розраховані на основі експертних оцінок учасників «Консенсус-прогноз» опитування. Наведений у публікації консенсус-прогноз на 2010-2011 роки розраховано на базі матеріалів, наданих експертами Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, Державної установи «Інституту економіки та прогнозування НАН України», Науково-дослідного економічного інституту, Інституту економічних досліджень та політичних консультацій, Інституту еволюційної економіки, Представництва Світового банку в Україні, Міжнародного центру перспективних досліджень, Компанії CASE Україна, Інвестиційного банку «Concorde Capital», Райффайзен Банку «Аваль», ПАТ «БТА Банк», Dragon-Capital, The Bleyzer Foundation та FOREX CLUB.

“Консенсус-прогноз” ґрунтується на консультаціях та дискусіях з експертами. Просимо звернути увагу на те, що всі прогнозні показники, надані учасниками семінару, не є офіційними прогнозами установ, а лише експертними оцінками фахівців.

Ми висловлюємо щирю подяку всім спеціалістам, які брали участь у цій роботі.

Резюме «Консенсус-прогнозу» (станом на липень 2010 року)

Прогнозні оцінки тенденцій 2010 року

За період, що минув після першого представлення прогнозу на 2010 рік, експерти постійно переглядали його у бік покращення. Так, усереднене значення приросту реального ВВП порівняно з березнем збільшилось з 3,4% до 3,8%. Крім того, у очікуваннях експертів значно звужився діапазон його значення (від 3% до 4,5%).

В умовах перегляду оцінок щодо цінових показників усереднене значення дефлятора ВВП майже залишилось на рівні попереднього Консенсус-прогнозу: 113,8% проти 113,7% станом на березень. В той же час, усереднене значення індексу споживчих цін (грудень до грудня) зменшилось на 0,3 в.п. до 112,2% (варіація значення від 110% до 115,8%), а індексу цін виробників – збільшилось на 5,2 в.п. до 119,2% (варіація значення від 110% до 127,5%). Більшість учасників семінару припускають перегляд тарифної політики у бік поступового зростання адміністративно-регулюючих тарифів для населення (зокрема газ, електроенергія) та підвищення ставок акцизів (на тютюн та алкогольні напої).

Як наслідок, усереднений показник номінального ВВП збільшився на 1,1% до 1078,5 млрд. грн. (варіація значення від 1049 до 1121,1 млрд. грн.).

В основному, на погляд експертів, позитивній динаміці розвитку економіки сприятиме активізація зовнішньоекономічної діяльності та розширення споживчого попиту домогосподарств.

Порівняно з березнем значно покращились оцінки щодо показників зовнішньої торгівлі: приріст експорту товарів та послуг порівняно з березнем збільшився з 14,2% до 16,4%, імпорту – з 11,9% до 14,2%). Хоча ряд експертів припускають можливу реалізацію другої хвилі кризових явищ у світовій економіці, що гальмуватиме розвиток української економіки. Усереднене сальдо рахунку поточних операцій змінилось з від'ємного значення (562 млн. дол. США) на позитивне (87 млн. дол. США з варіацією від «мінус» 1400 млн. дол. США до «плюс» 1749 млн. дол. США). Враховуючи надані оцінки, можна зауважити на зменшенні негативних очікувань експертів щодо відтоку капіталу з країни (усереднене значення від'ємного сальдо рахунку операцій з капіталом порівняно з березнем зменшилось з 3515 млн. дол. США до «мінус» 767 млн. дол. США). Водночас, покращились оцінки щодо рівня міжнародних валютних резервів (усереднене значення збільшилось з 26,2 млрд. дол. США до 28,8 млрд. дол. США з варіацією від 21,5 до 34,7 млрд. дол. США).

Учасники семінару переглянули свої очікування щодо інвестиційної діяльності: усереднений приріст інвестицій порівняно з березнем зменшився на 1,5 в.п. до 4,7% (варіація значення від 0,4% до 8,5%). У той же час, більшість фахівців передбачають здешевлення кредитів, що сприятиме покращенню ситуації із кредитуванням економіки, хоча умови для отримання кредитних ресурсів залишатимуться жорсткими. Деякі експерти погіршили свої оцінки щодо притоку прямих іноземних інвестицій: його усереднене значення зменшилось на 8,2% до 4,9 млрд. дол. США з варіацією від 3,7 до 6 млрд. дол. США.

У поглядах учасників семінару збереглась значна розбіжність у бюджетних показниках та монетарних агрегатах. Враховуючи позитивну динаміку розвитку економіки, порівняно з попереднім Консенсус-прогнозом, покращились очікування щодо надходжень коштів до бюджету (усереднена частка доходів бюджету у ВВП збільшилась на 1,4 в.п. до 31,3%). Дещо збільшилось усереднене значення дефіциту бюджету (на 4,3 млрд. грн. до 53 млрд. грн. або 4,9% від ВВП з варіацією від 2% до 8% від ВВП), що в основному зумовлено покращенням очікувань щодо надходжень коштів від приватизації державного майна. Майже всі експерти одностайні стосовно відновлення співробітництва України з МВФ. Втретє були переглянуті у бік збільшення показники темпів приросту монетарної бази та грошової маси.

Прогнозні оцінки тенденцій 2011 року

Як і у оцінках на 2010 рік, спостерігається звуження діапазону у прогнозах експертів щодо приросту реального ВВП. Так, песимістичні прогнози дещо покращились до 4%, в той час як оптимістичні майже залишилися на рівні березня – 5,7%. Усереднене значення приросту реального ВВП майже не змінилось – 4,8% (попереднє значення – 4,7%). Більшість експертів прогнозують, що основним рушієм у забезпеченні економічного розвитку у 2011 році стане активне розширення інвестиційного та зовнішнього попиту.

Усереднене значення номінального обсягу ВВП збільшилось на 1,9% до 1269 млрд. грн. (варіація значень від 1184,6 до 1356,8 млрд. грн.), що в основному зумовлено переглядом прогнозу цінових показників (усереднений індекс-дефлятор порівняно з попереднім значенням збільшився на 0,3 в.п. до 112,1%).

Прогнозні оцінки індексу споживчих цін (грудень до грудня) експертами в основному не переглядались (усереднене значення становило 110% з варіацією значення від 108% до 115,2%), в той час як оцінки щодо індексу цін виробників значно збільшились (з 111,1% до 113,4% з варіацією від 109% до 117,8%). Загалом експерти очікують уповільнення інфляційних процесів. Відмінність у прогнозах, на наш погляд, зумовлена закладанням у прогнозні розрахунки учасниками семінару різних припущень щодо ставок за кредитами, врожаю зернових культур, а також динаміки розширення внутрішнього споживчого попиту та активності виробничої діяльності тощо.

Як і в попередньому Консенсус-прогнозі, до прогнозних розрахунків більшість експертів закладають підвищення соціальних стандартів відповідно до прогнозного рівня інфляції. Хоча погляди експертів різняться щодо встановлення базового окладу (ставки) для перегляду тарифних окладів (ставок) працівників бюджетної сфери, оплата праці яких здійснюється на основі Єдиної тарифної сітки. Усереднене значення середньомісячної заробітної плати порівняно з березнем збільшилось на 4,4% до 2612 грн. (варіація значення від 2500 грн. до 2745 грн.).

Досягнуто консенсусу у поглядах аналітиків щодо подальшого зростання інвестицій, хоча усереднене значення їх приросту порівняно з березнем зменшилось на 0,5 в.п. до 8,8% (варіація значення від 5% до 14%). На думку експертів, вагомий внесок у зростання інвестиційної активності матиме реалізація проектів з підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу. Усереднене значення приросту прямих іноземних інвестицій порівняно з попереднім дещо збільшилось: на 0,1 млрд. дол. США до 6,7 млрд. дол. США з варіацією значення від 5 до 8,5 млрд. дол. США. Також, про очікування експертами зростання притоку іноземного капіталу в країну свідчать показники міжнародних резервів (усереднене значення збільшилось на 3,8 млрд. дол. США до 31,4 млрд. дол. США з варіацією від 17,5 до 42,1 млрд. дол. США), а також позитивне сальдо рахунку операцій з капіталом (на 1,4 млрд. дол. США до 3,3 млрд. дол. США з варіацією значення від «мінус» 1,1 млрд. дол. США до «плюс» 7 млрд. дол. США відповідно).

Порівняно з попереднім Консенсус-прогнозом учасники семінару в основному покращили оцінки результатів зовнішньоекономічної діяльності, хоча в показниках зовнішньої торгівлі спостерігається значна розбіжність. Показник усередненого приросту експорту товарів та послуг збільшився на 0,9 в.п. до 12,8% (варіація значення від 3,5% до 21,2%), імпорту – на 1,2 в.п. до 13,6% (варіація від 4,1% до 23,1%). Порівняно з березнем усереднене значення від'ємного сальдо рахунку поточних операцій зменшилось у 2 рази до «мінус» 441 млн. дол. США (варіація значення від «мінус» 2,3 млрд. дол. США до «плюс» 1,7 млрд. дол. США).

Учасники семінару передбачають запровадження положень Податкового кодексу України вже у 2011 році. Однак, на погляд ряду прогнозистів значного впливу від його реалізації на наповнення доходної частини бюджету не відбудеться. Так, усереднена частка доходів бюджету у ВВП порівняно з березнем збільшилась на 0,6 в.п. до 31% від ВВП (варіація значення від 26,3 до 41,8% від ВВП). Водночас на 0,6 в.п. збільшилось усереднене значення частки дефіциту бюджету у ВВП (до «мінус» 3,5% від ВВП з варіацією від 2 до 5% від ВВП).

Деяке покращення у прогнозних оцінках експертів спостерігається і в монетарних агрегатах.

СТИСЛИЙ ОГЛЯД КОНСЕНСУС-ПРИПУЩЕНЬ

Консенсусні припущення макроекономічного прогнозу

Основні консенсусні припущення учасників семінару відображені у таблиці 1.

Таблиця 1.

	2010					2011	
	квітень 2009 р.	липень 2009 р.	жовтень 2009 р.	березень 2010 р.	липень 2010 р.	березень 2010 р.	липень 2010 р.
ВВП, % реальної зміни:							
світовий	2,3	1,0	2,1	3,2	3,4	3,6	3,7
Росія	2,0	0,2	0,3	3,0	3,7	3,7	3,8
США	1,2	0,3	1,2	2,5	2,8	2,4	2,5
Зона євро/ЄС	0,5	0,4	0,9	1,0	0,9	1,6	1,5
Індекс споживчих цін, грудень до грудня попереднього року, %:							
світовий	102,9	103,0	102,1	102,0	102,4	102,3	102,7
Росія	109,9	109,3	109,7	108,3	107,8	108,1	107,6
США	102,3	101,1	101,0	101,9	101,9	102,3	102,2
Зона євро/ЄС	101,6	101,1	100,9	101,1	101,3	101,3	101,4
Облікова ставка НБУ, %, на кінець періоду	11,6	10,5	9,8	10,4	9,5	9,6	8,9
Обмінний курс, рубль/дол. США	35,5	30,6	34,1	31,2	30,2	30,6	29,5
Ціна на природний газ, дол. США за 1 тис. м ³	255,1	257,3	260,1	313,5	269,3	342,5	286,7
Ціни на нафту, дол. США/барель (середньорічна)	61,8	75,0	74,3	80,9	80,9	87,1	86,2
Мінімальна заробітна плата, грн. (середньозважена)	713,7	707,4	726,8	782,0	845,3	882,0	936,0
Надходження від приватизації, млн. грн.	4300	3615	6589	5377	7532	4648	9519
Врожай зернових, млн. тонн	41,2	40,0	39,5	42,6	44,5	43,1	45,1

ПРОГНОЗ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ НА 2010-2011 РОКИ

До Вашої уваги пропонується п'ятий варіант Консенсус-прогнозу основних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2010 рік (табл. 5, 6), розрахований на базі матеріалів, представлених учасниками семінару. Прогноз макропоказників на 2011 рік прогнозуючими організаціями представлено вдруге (табл. 7, 8).

2010 рік

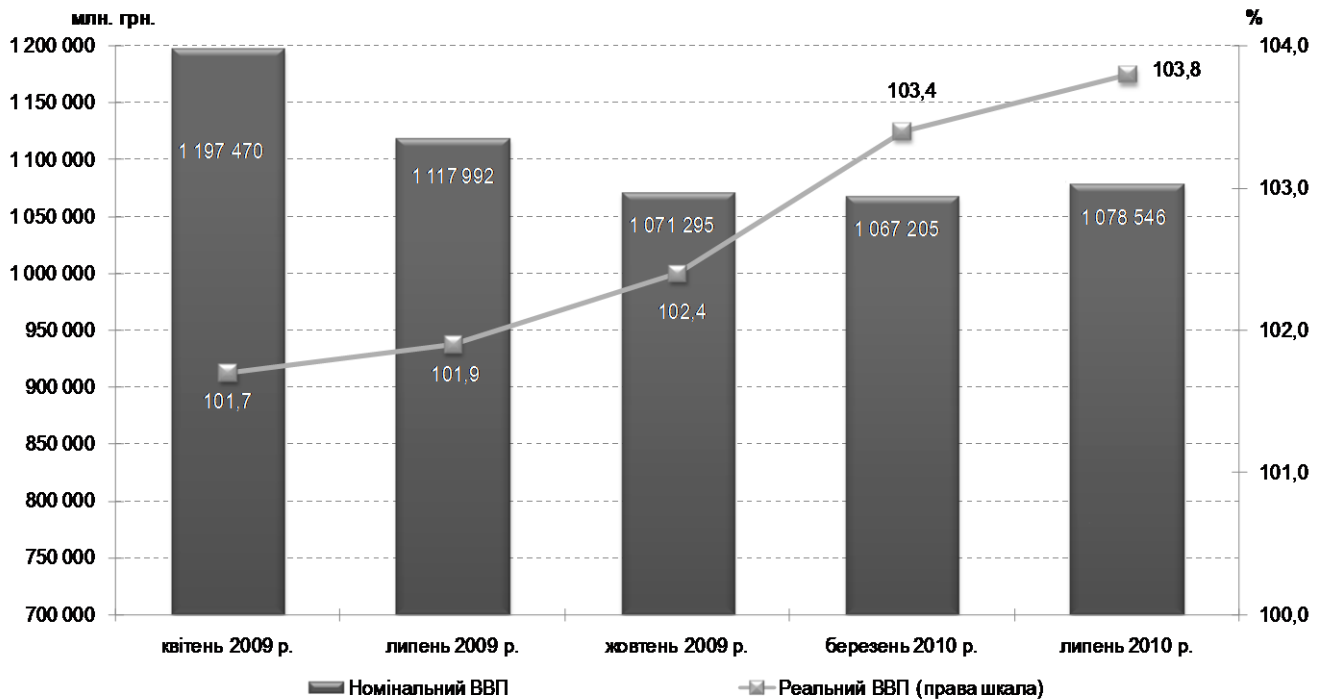
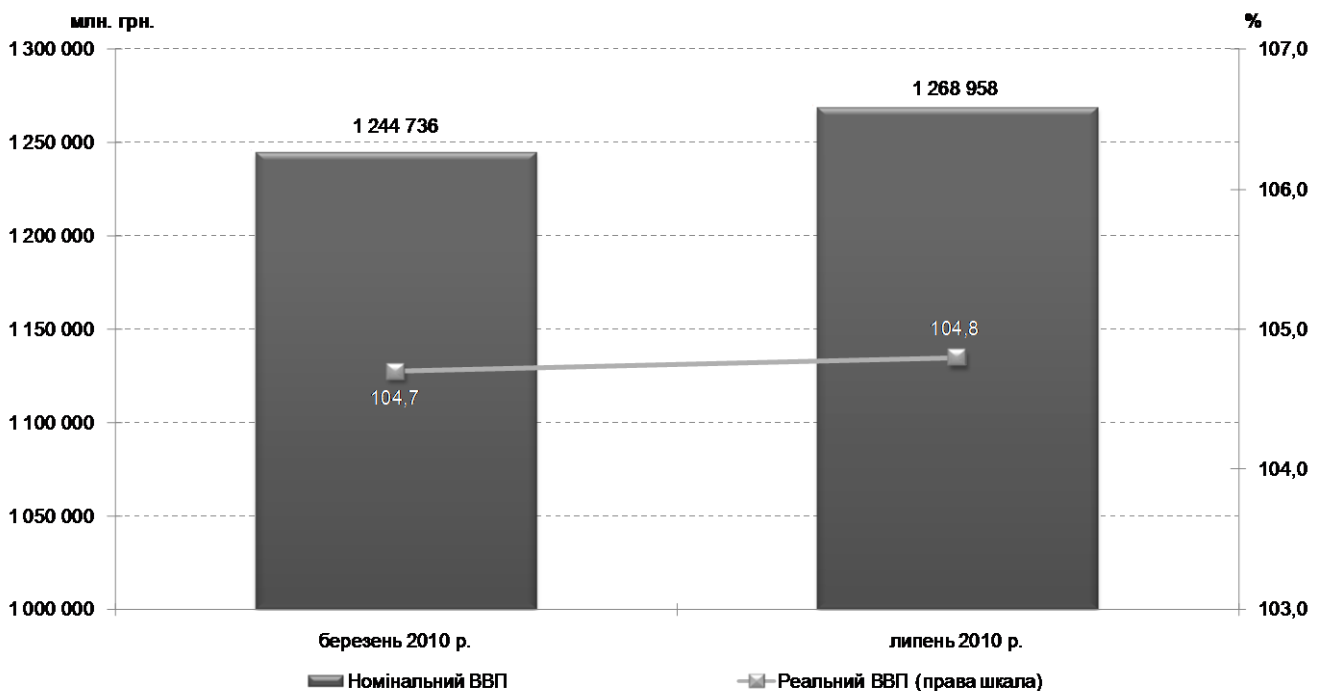

Рис. 1. Консенсус – прогноз реального та номінального ВВП на 2010-2011 роки

2011 рік

2010 рік

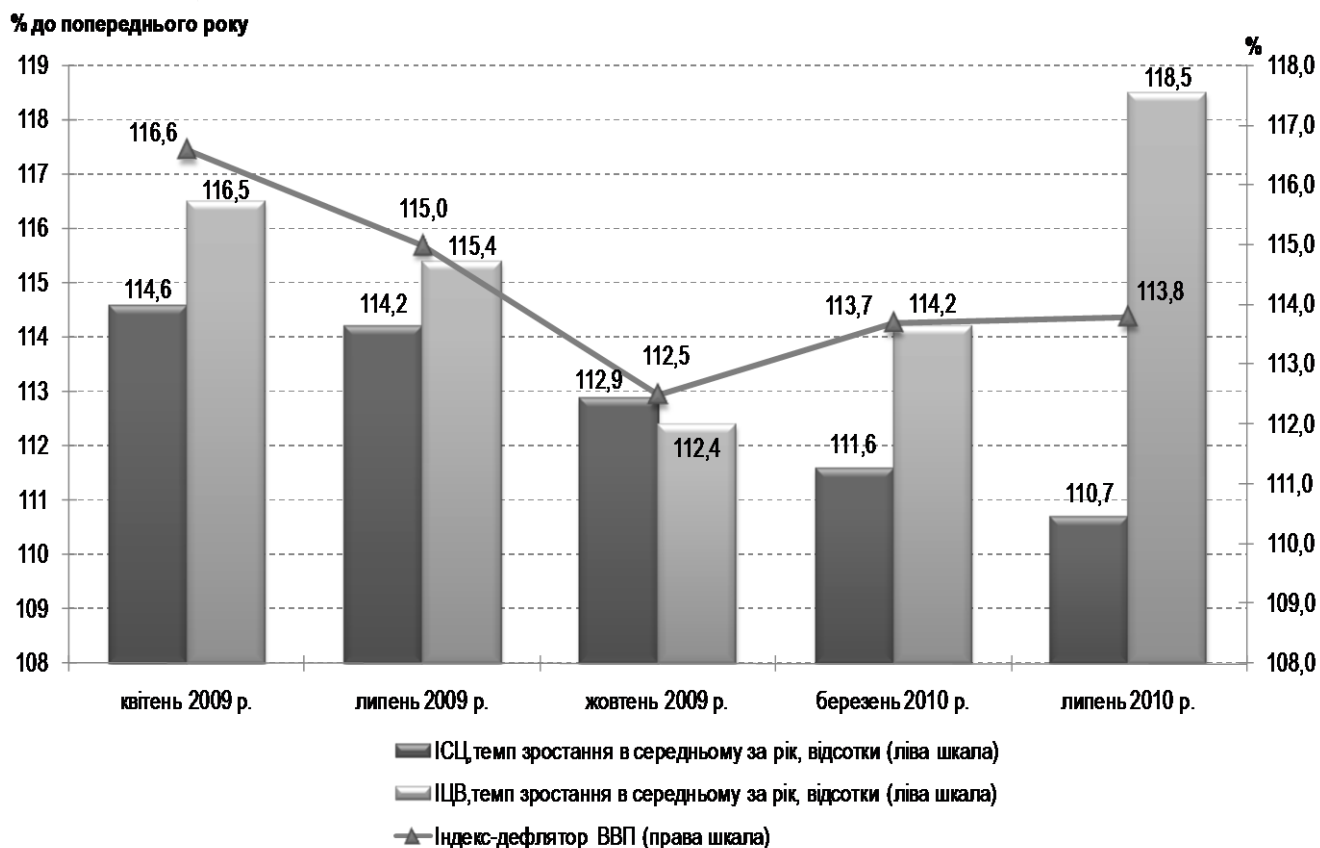
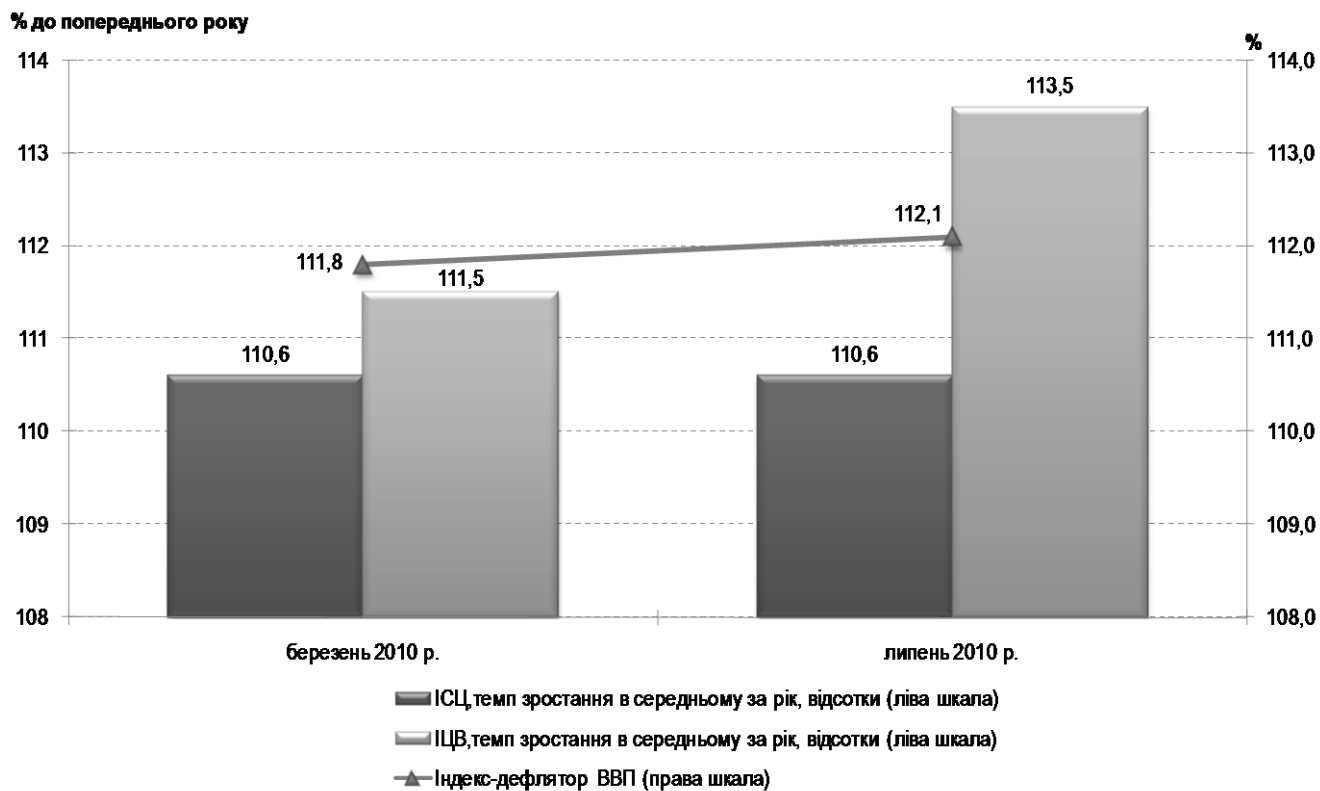

Рис. 2. Консенсус – прогноз цінових індексів на 2010-2011 роки

2011 рік

2010 рік

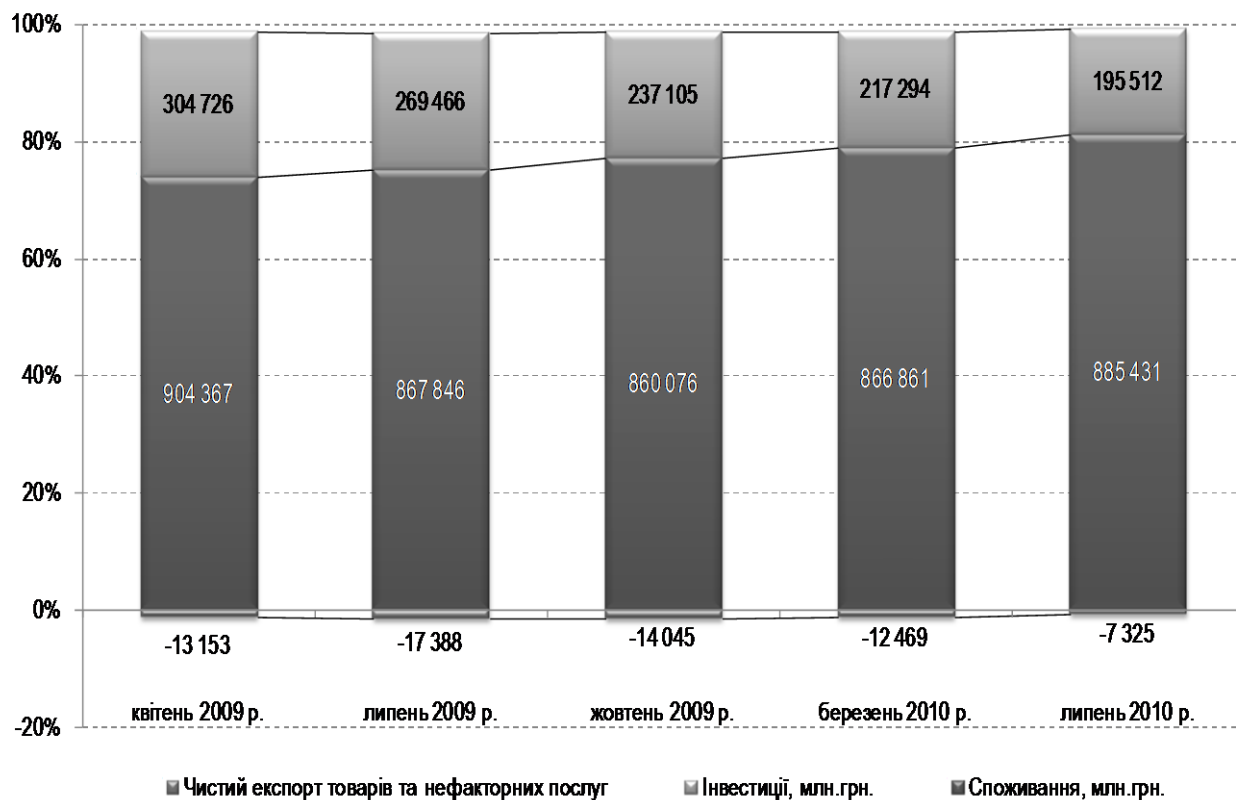
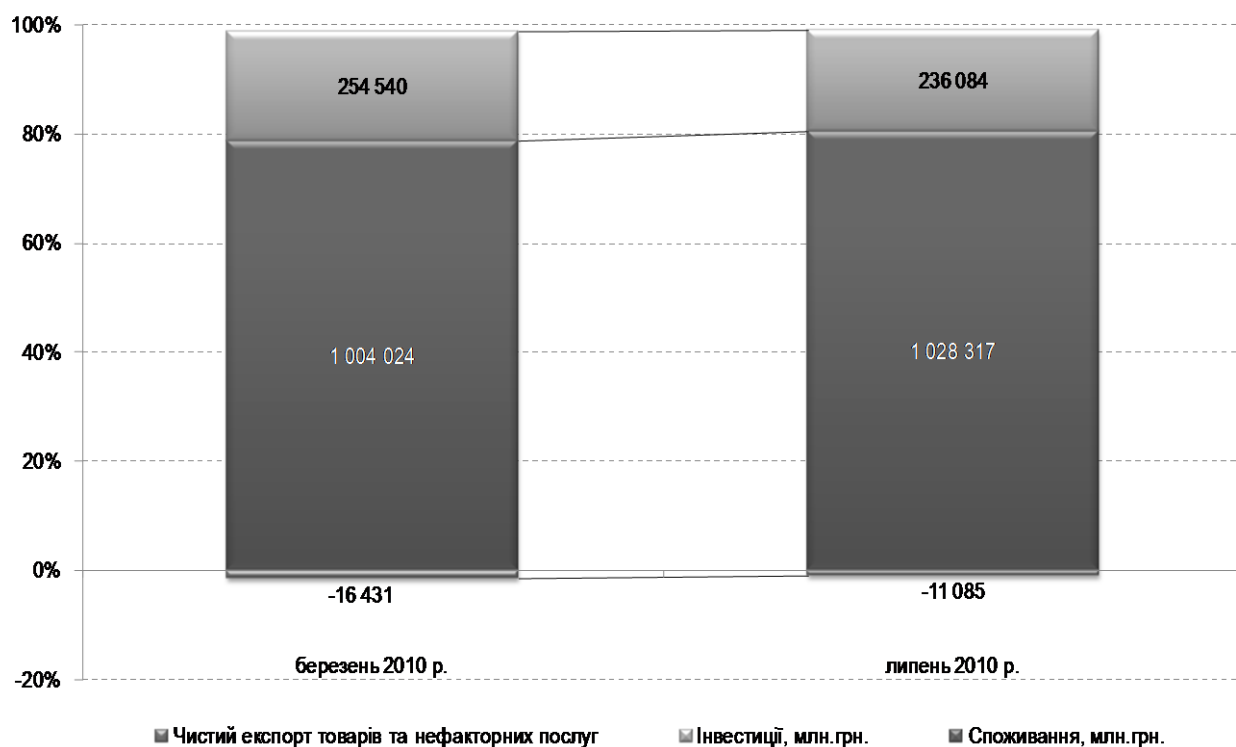

Рис. 3. Консенсус – прогноз основних складових ВВП за категоріями кінцевого використання на 2010-2011 роки

2011 рік

2010 рік

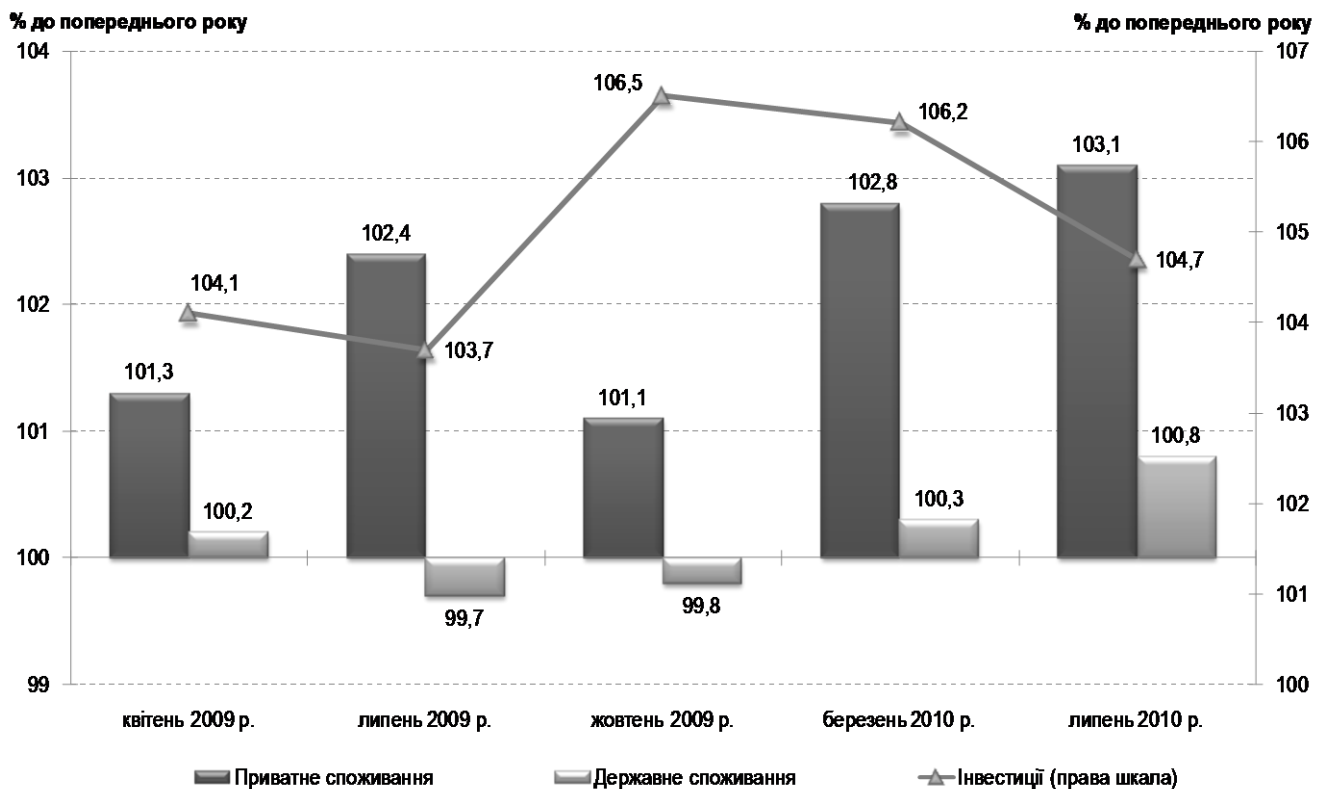
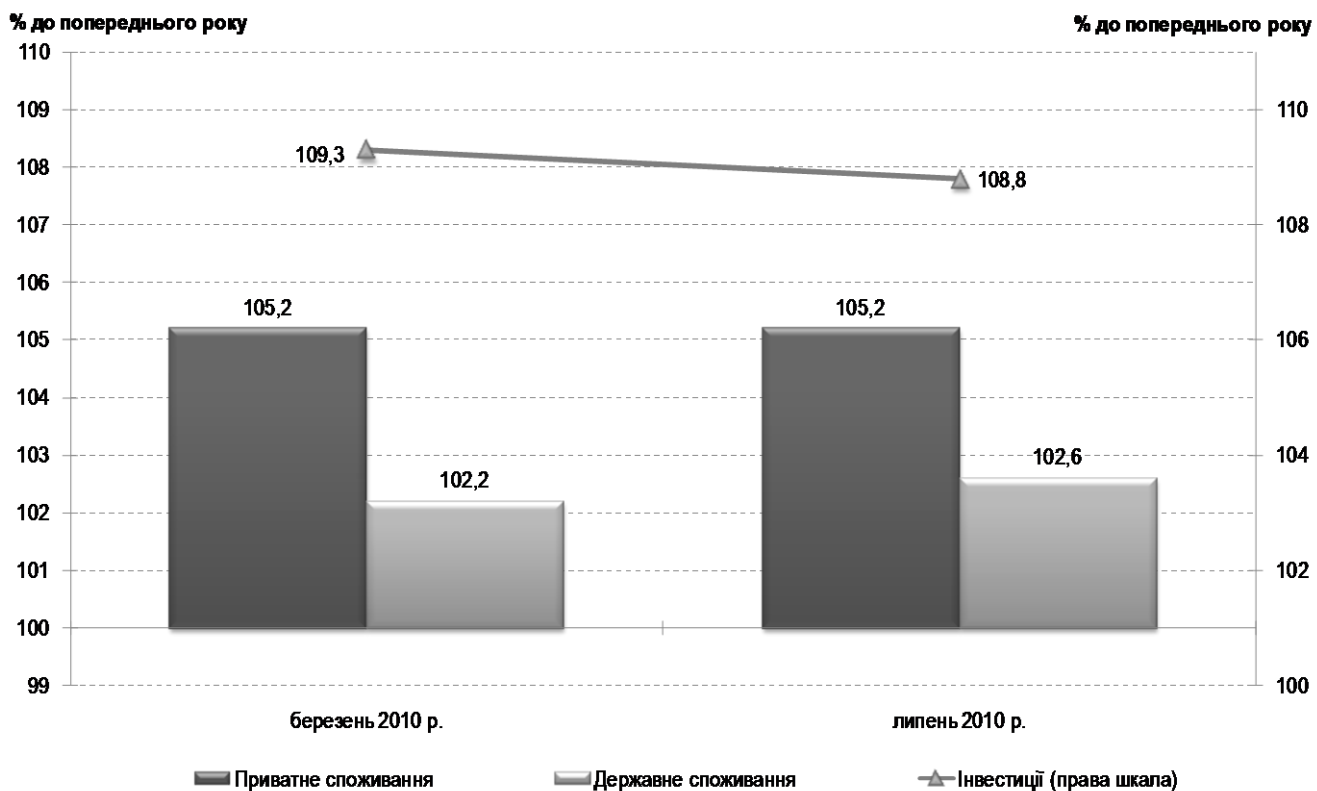

Рис. 4. Консенсус – прогноз зміни приватного та державного споживання, інвестицій на 2010-2011 роки

2011 рік

2010 рік

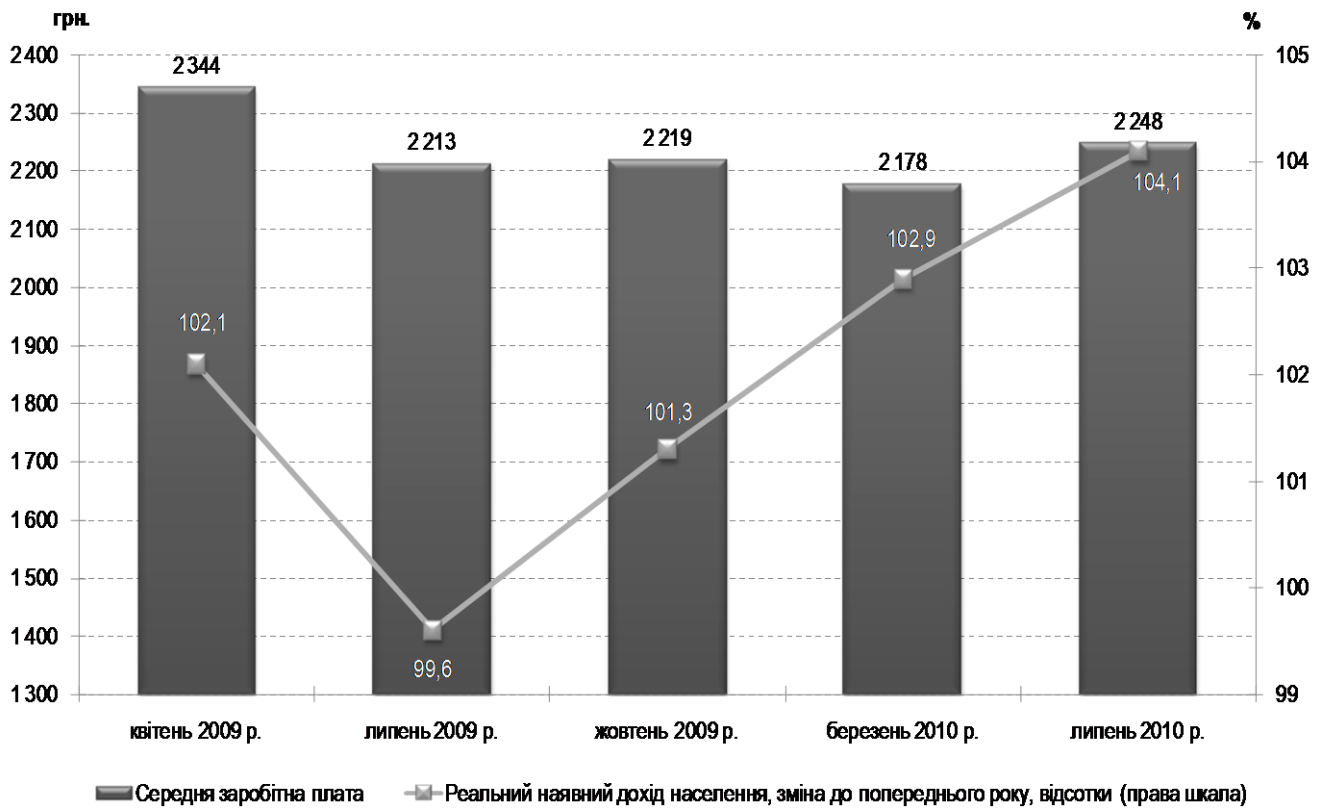
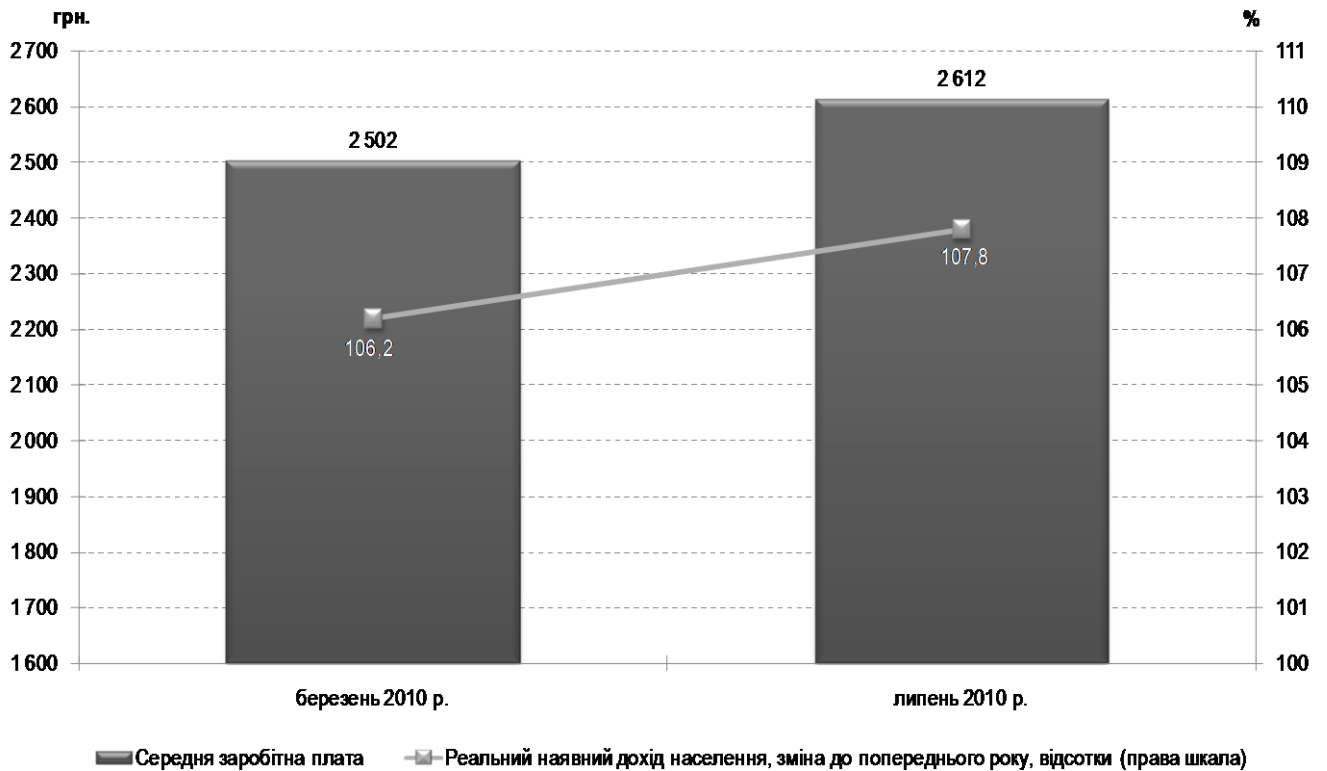

Рис. 5. Консенсус – прогноз середньої заробітної плати та зміни реального наявного доходу населення на 2010-2011 роки

2011 рік

2010 рік

% до попереднього року

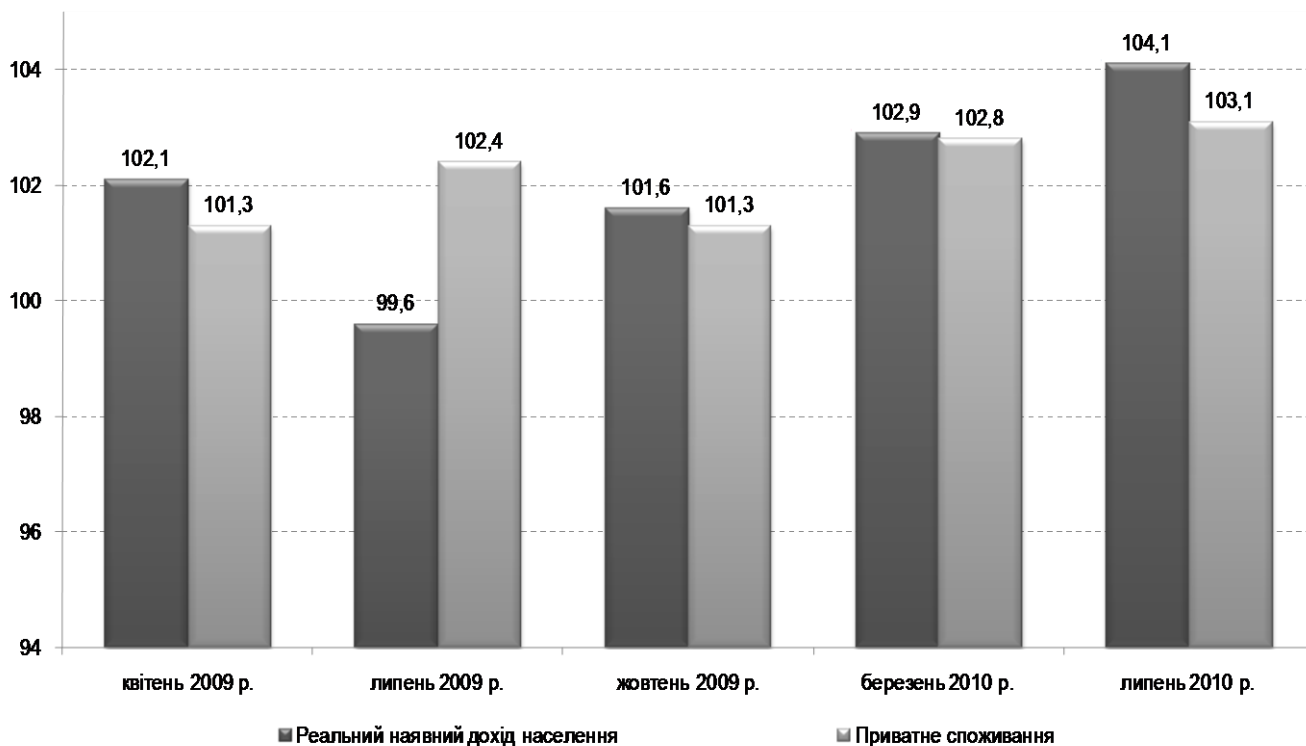
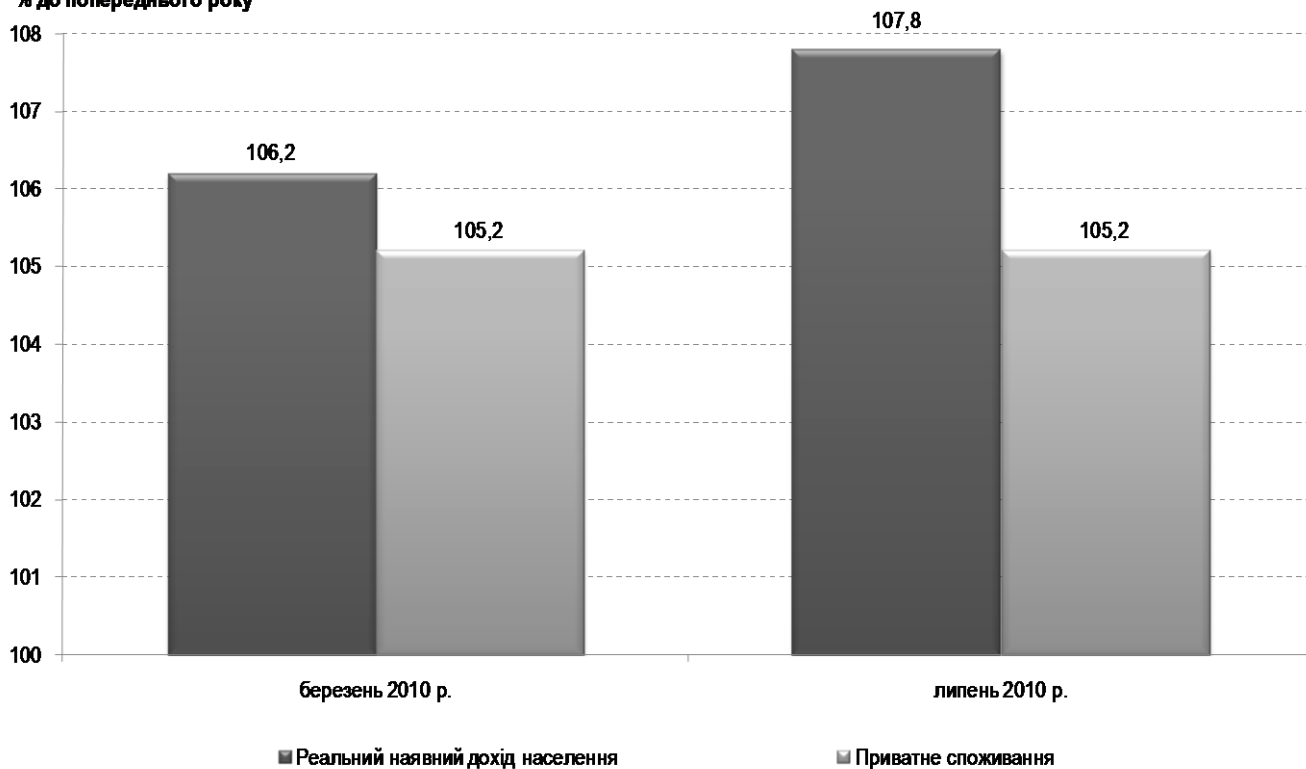

Рис. 6 Консенсус – прогноз зростання реального наявного доходу населення та приватного споживання на 2010-2011 роки

2011 рік

% до попереднього року

2010 рік

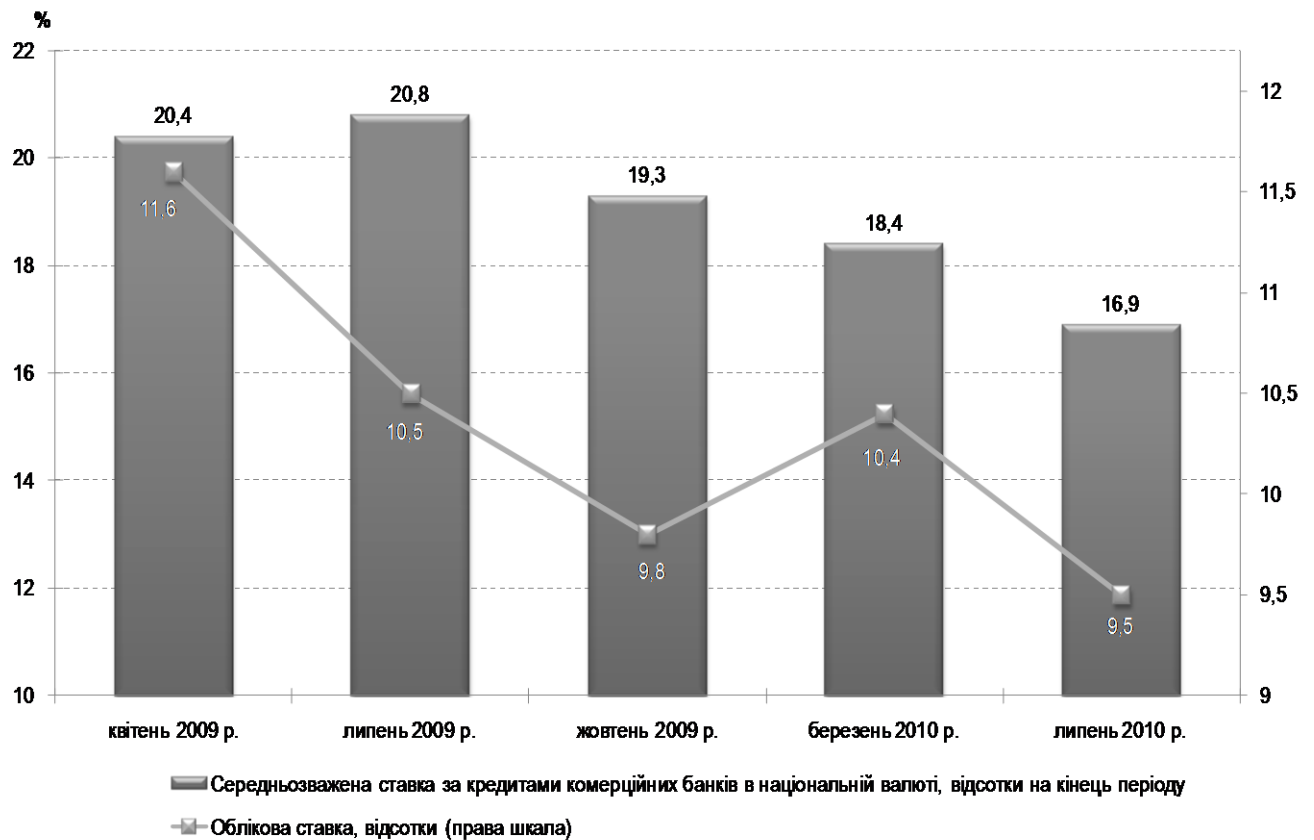
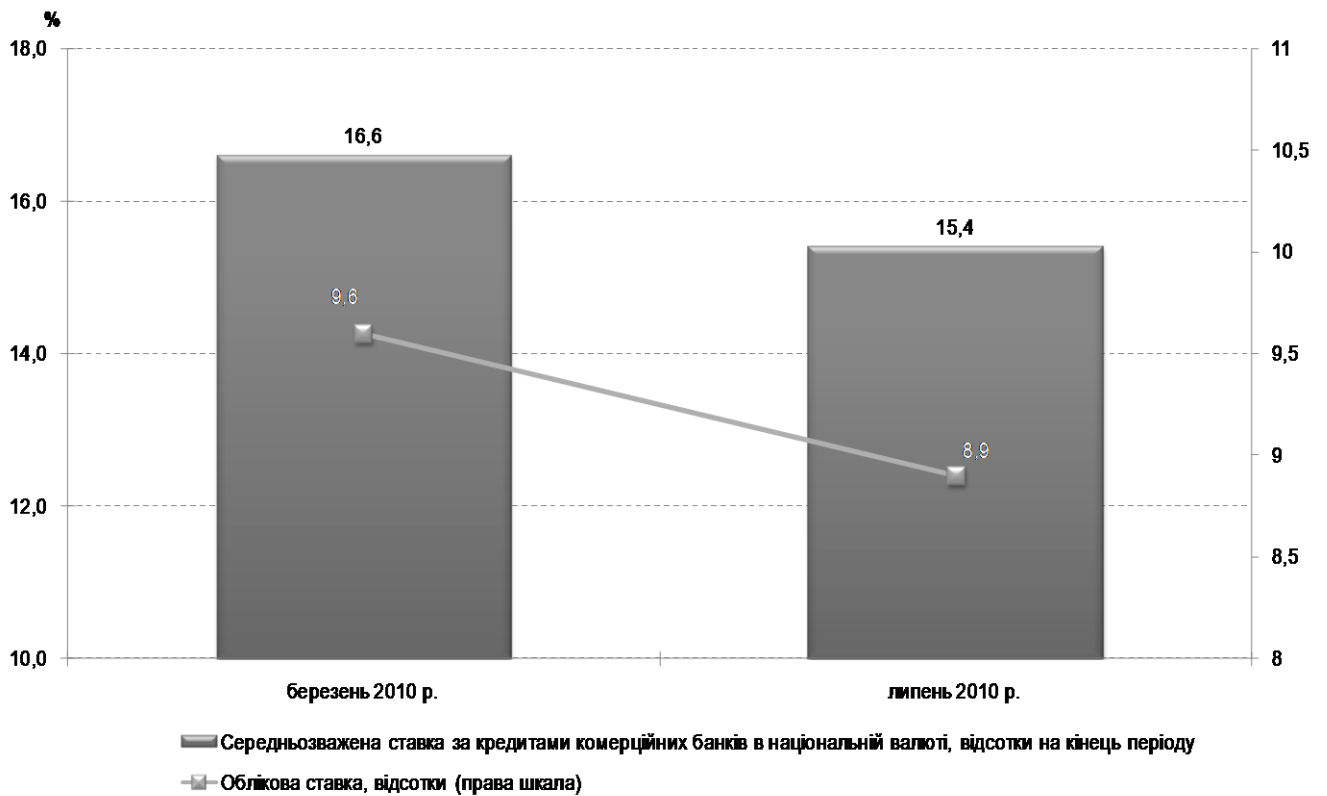

Рис. 7. Консенсус – прогноз показників банківської сфери на 2010-2011 роки

2011 рік

2010 рік

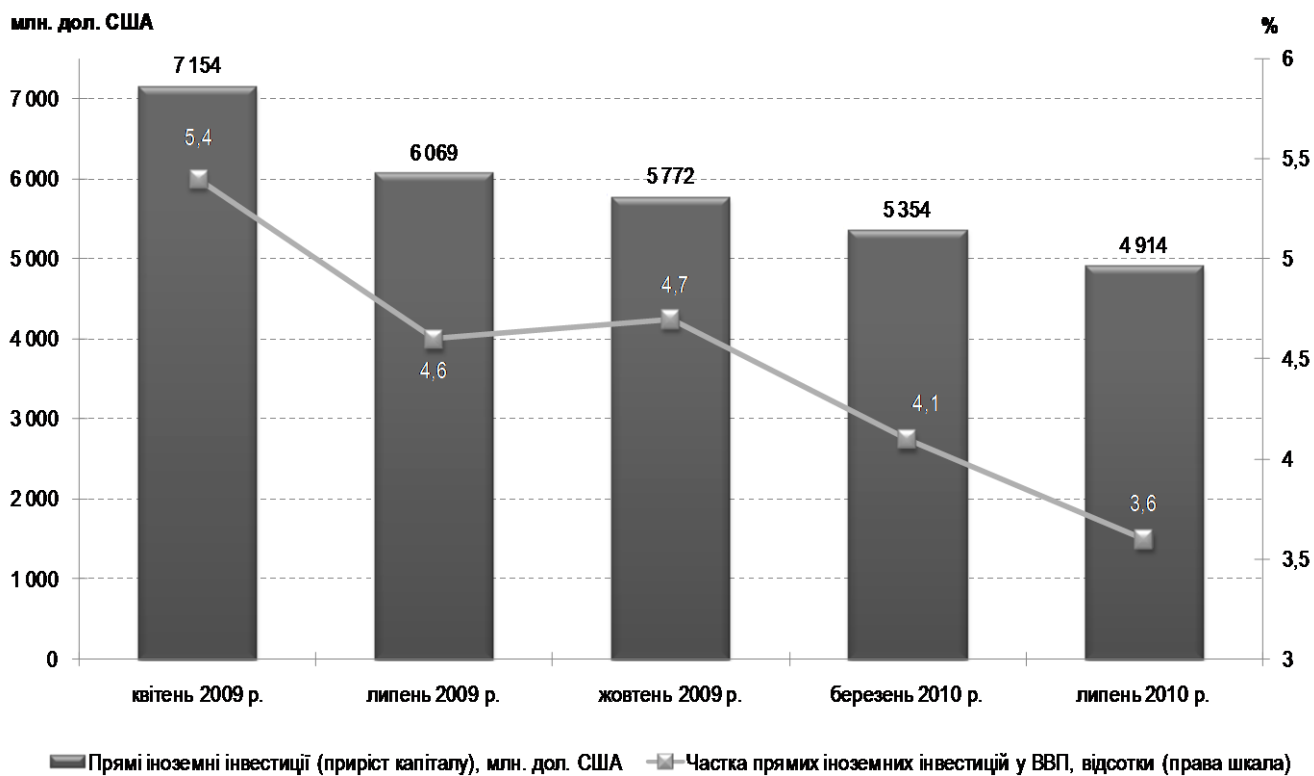
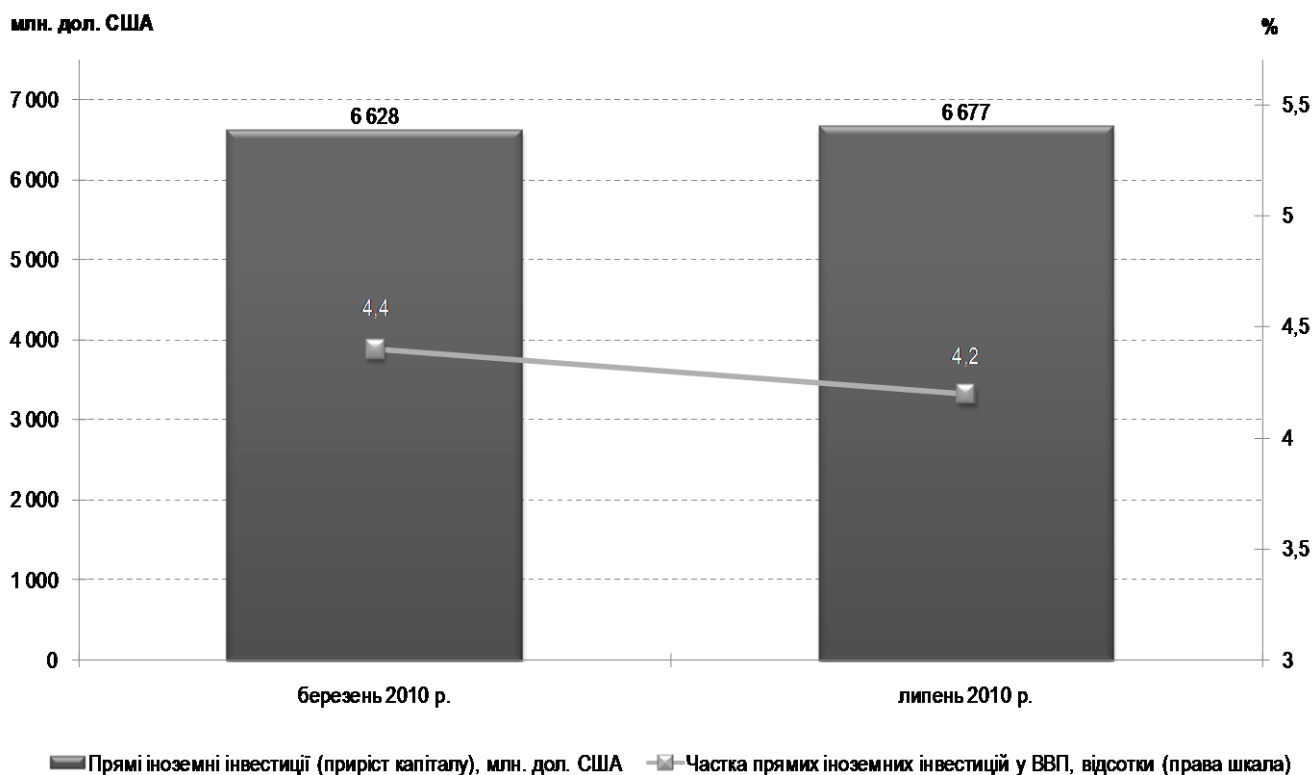

Рис. 8. Консенсус – прогноз обсягів чистого притоку прямих іноземних інвестицій на 2010-2011 роки

2011 рік

2010 рік

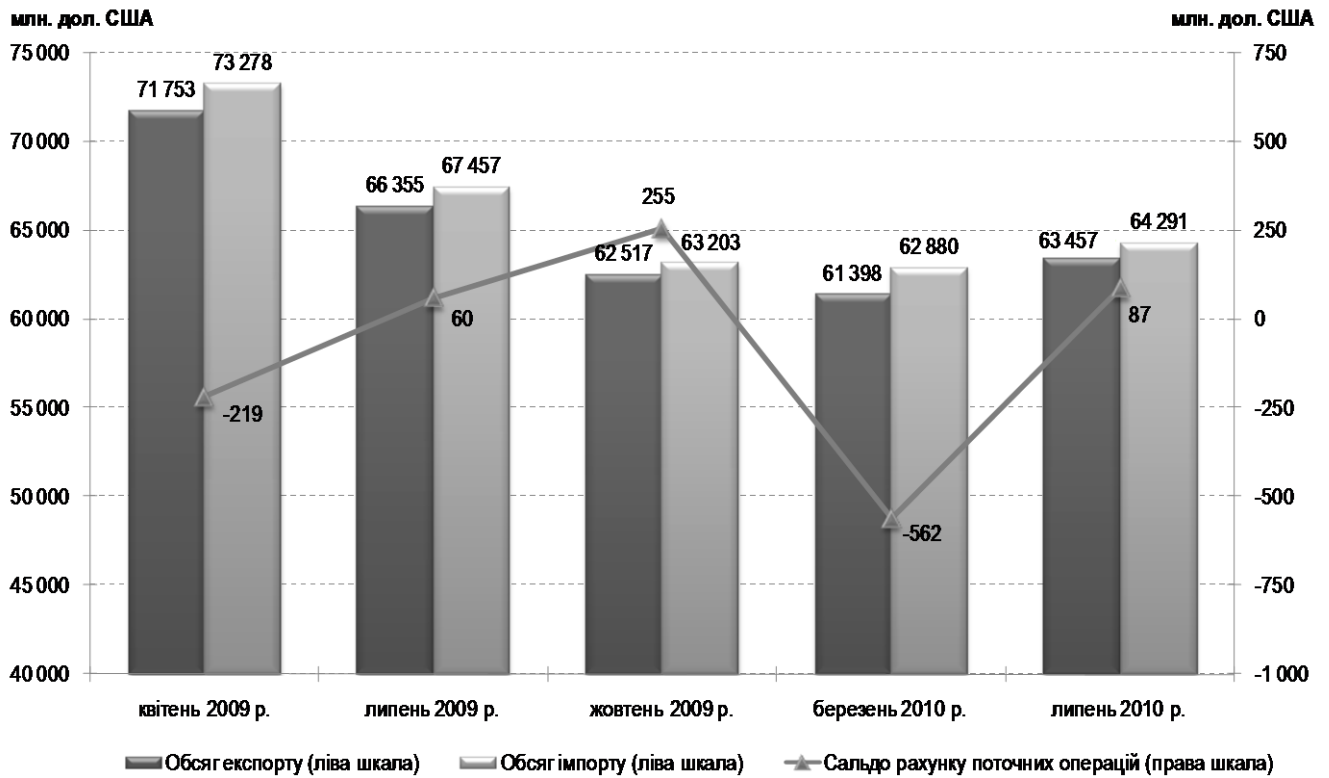
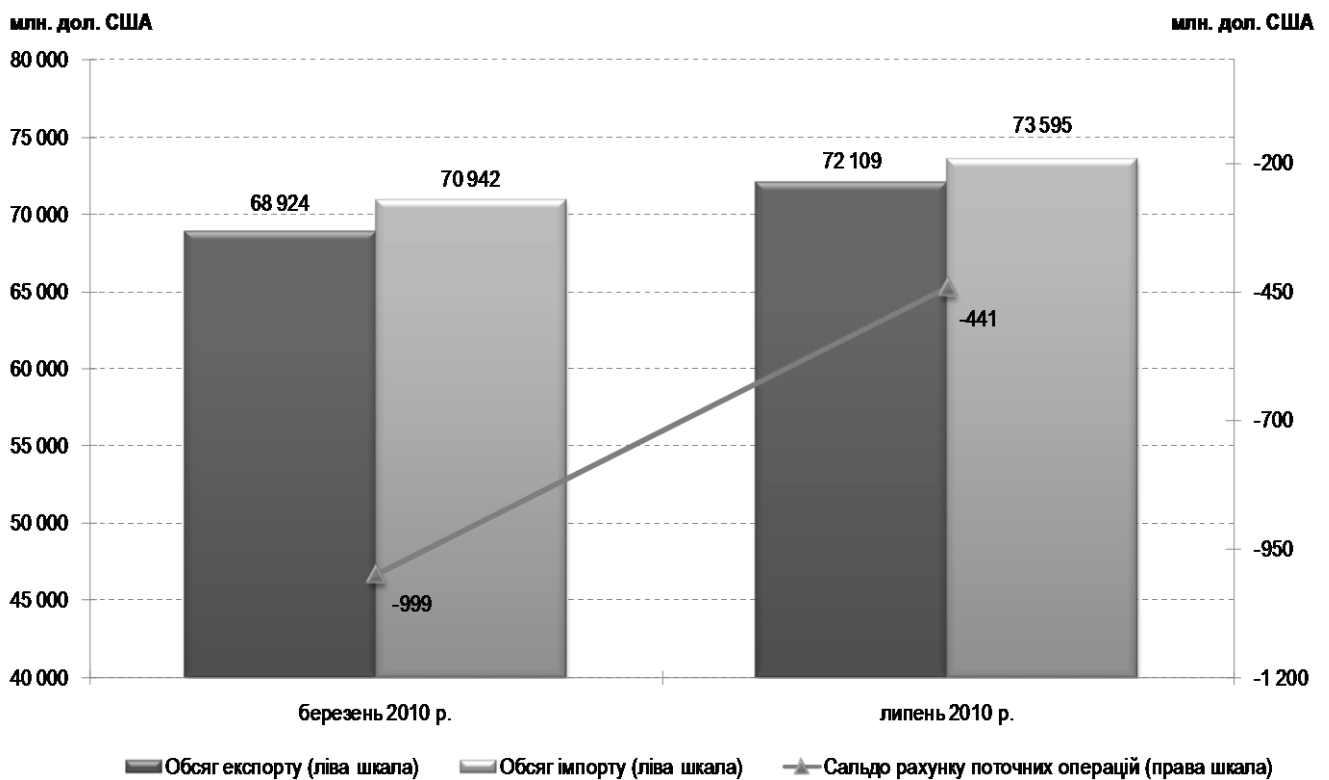

Рис. 9. Консенсус – прогноз обсягів експорту, імпорту товарів та послуг та усередненого значення від'ємного сальдо рахунку поточних операцій на 2010-2011 роки

2011 рік

2010 рік

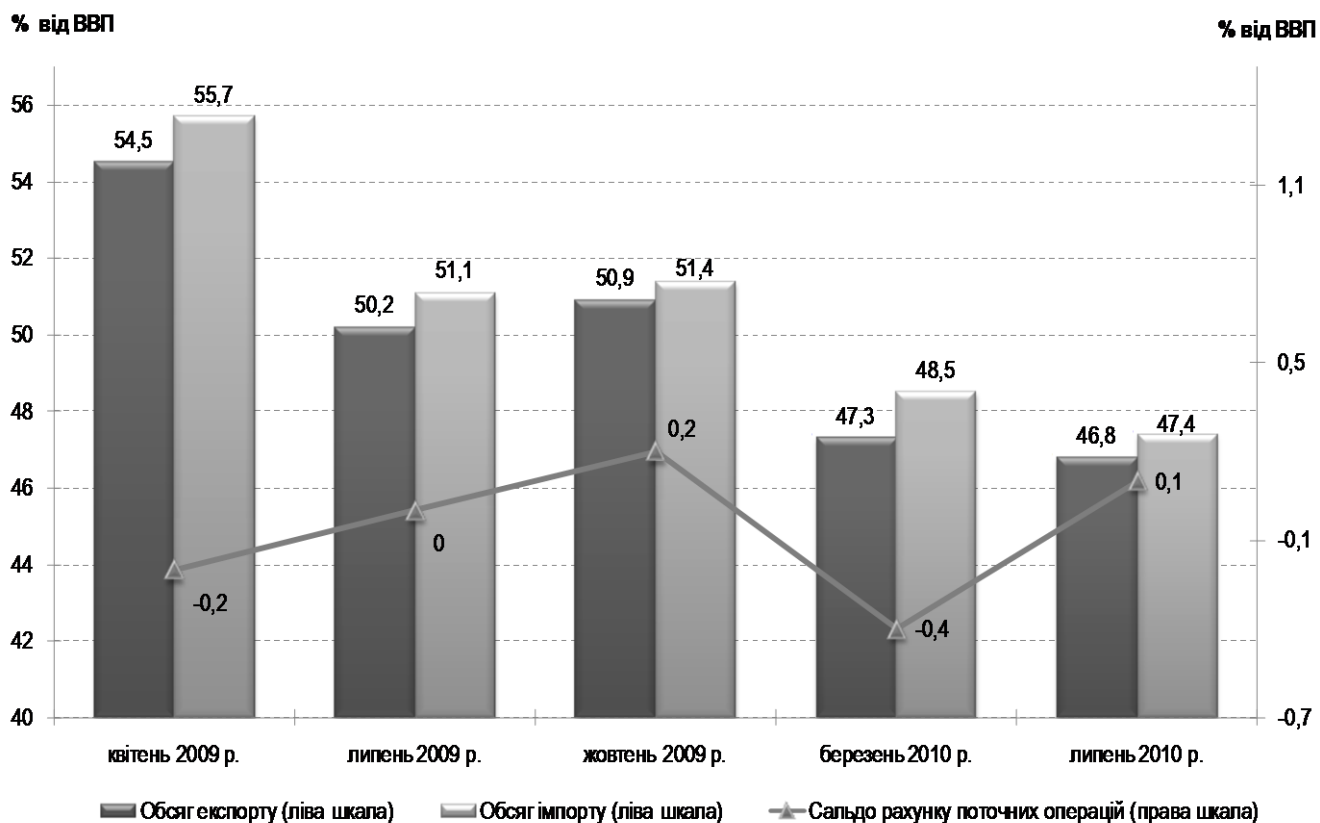
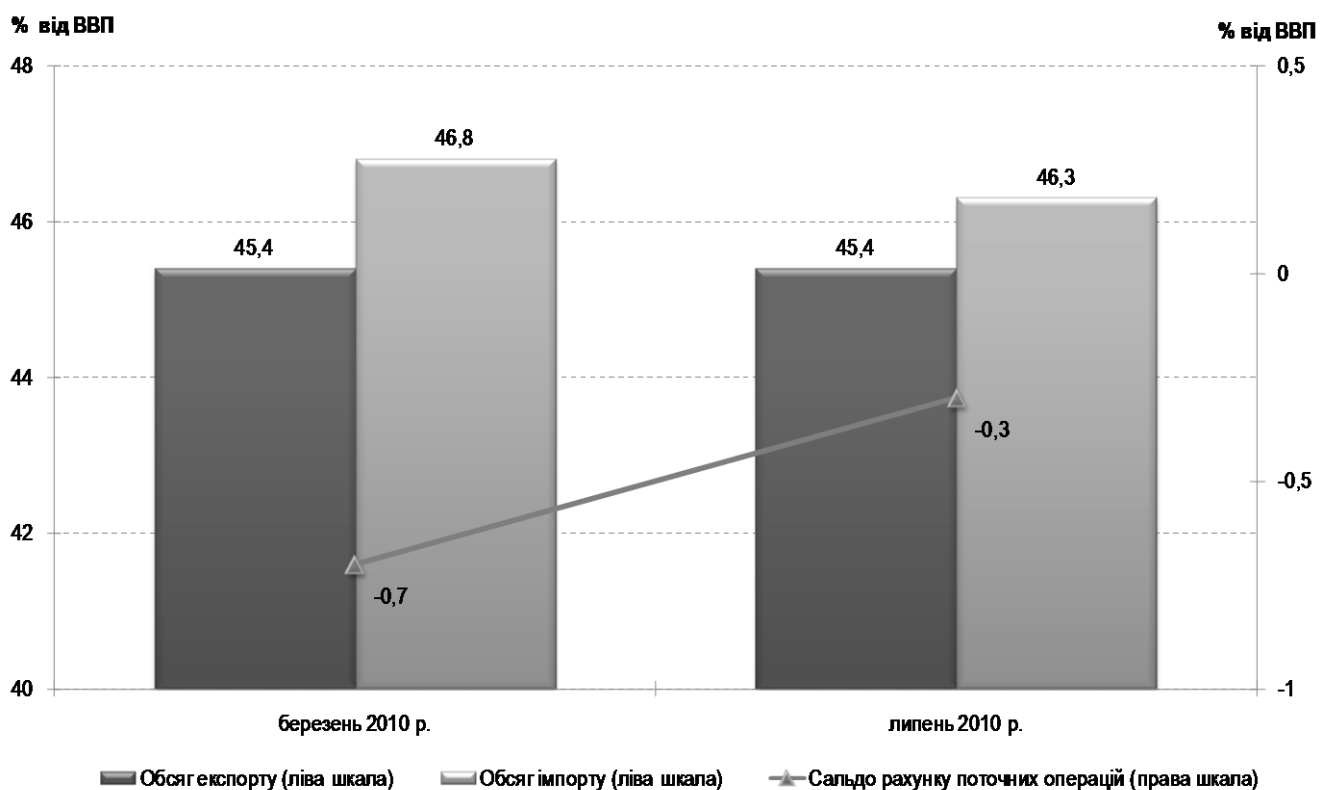

Рис. 10. Консенсус – прогноз частки експорту та імпорту товарів та послуг у структурі ВВП та усередненого значення від'ємного сальдо рахунку поточних операцій у ВВП на 2010-2011 роки

2011 рік

2010 рік

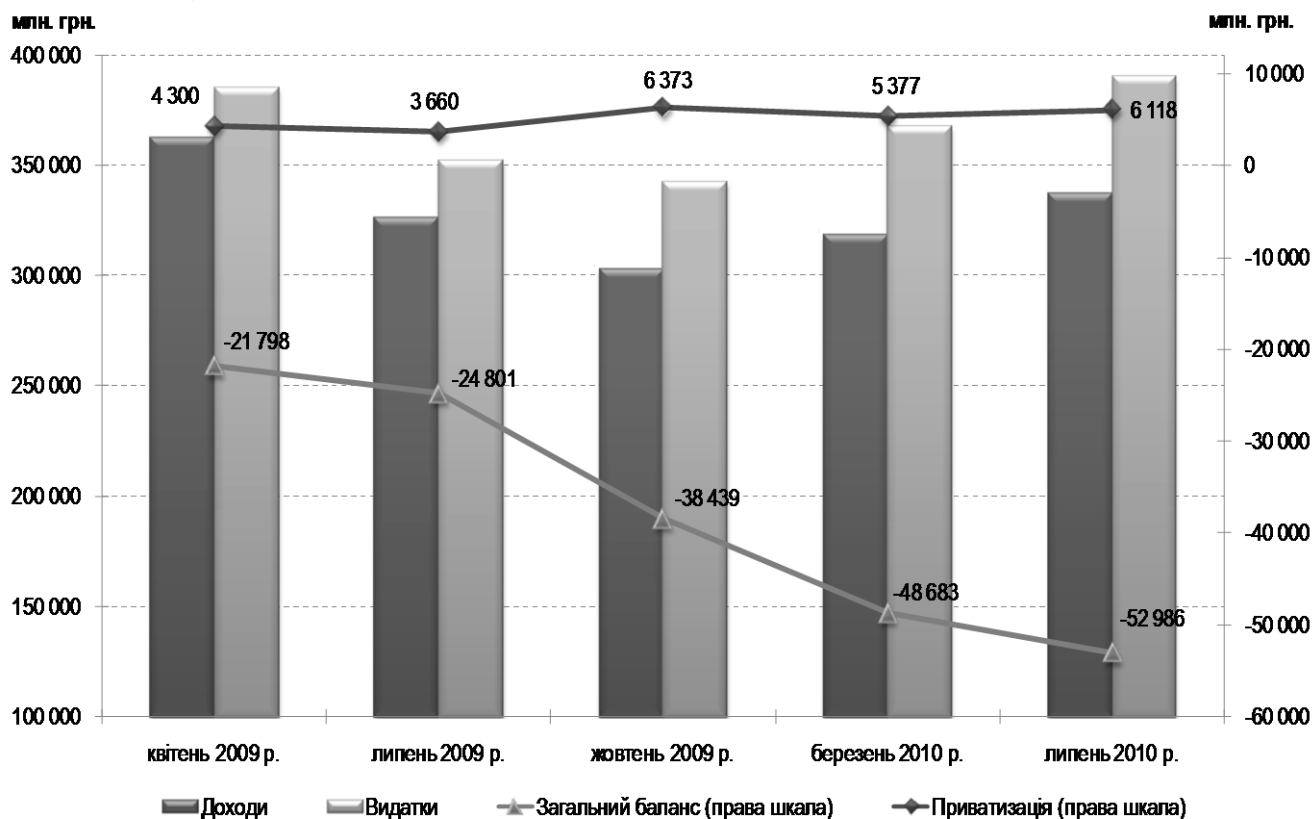
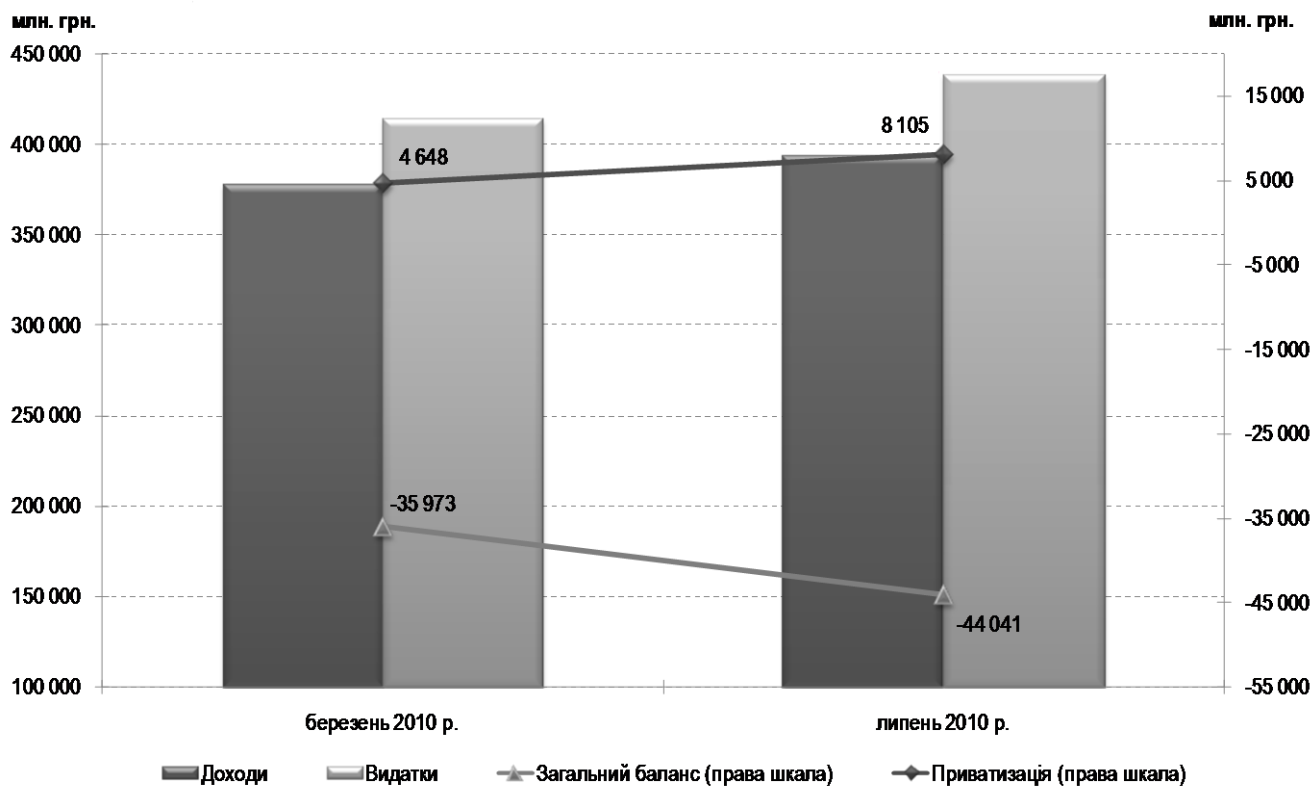

Рис. 11. Консенсус – прогноз бюджетних показників на 2010-2011 роки

2011 рік

2010 рік

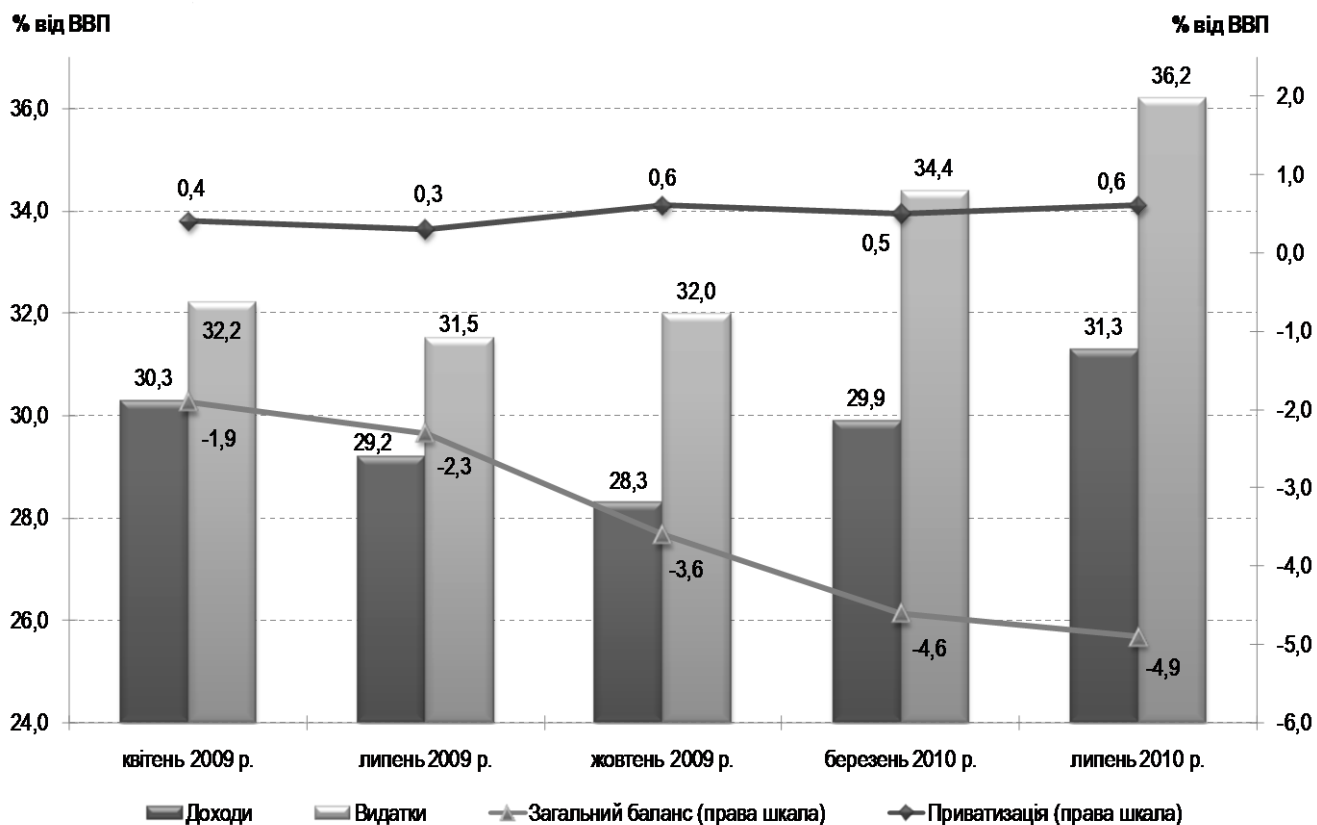
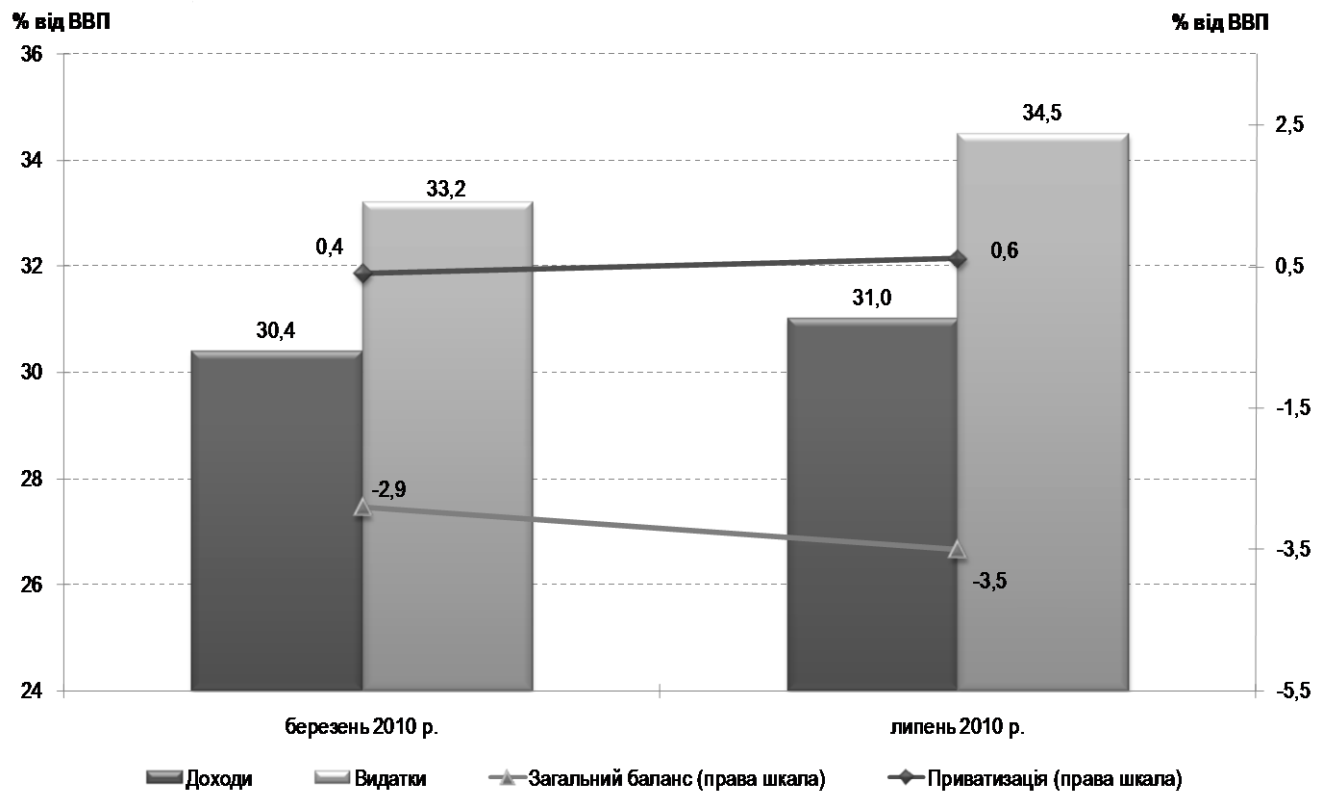

Рис. 12. Консенсус – прогноз бюджетних показників як частки ВВП на 2010-2011 роки

2011 рік

2010 рік

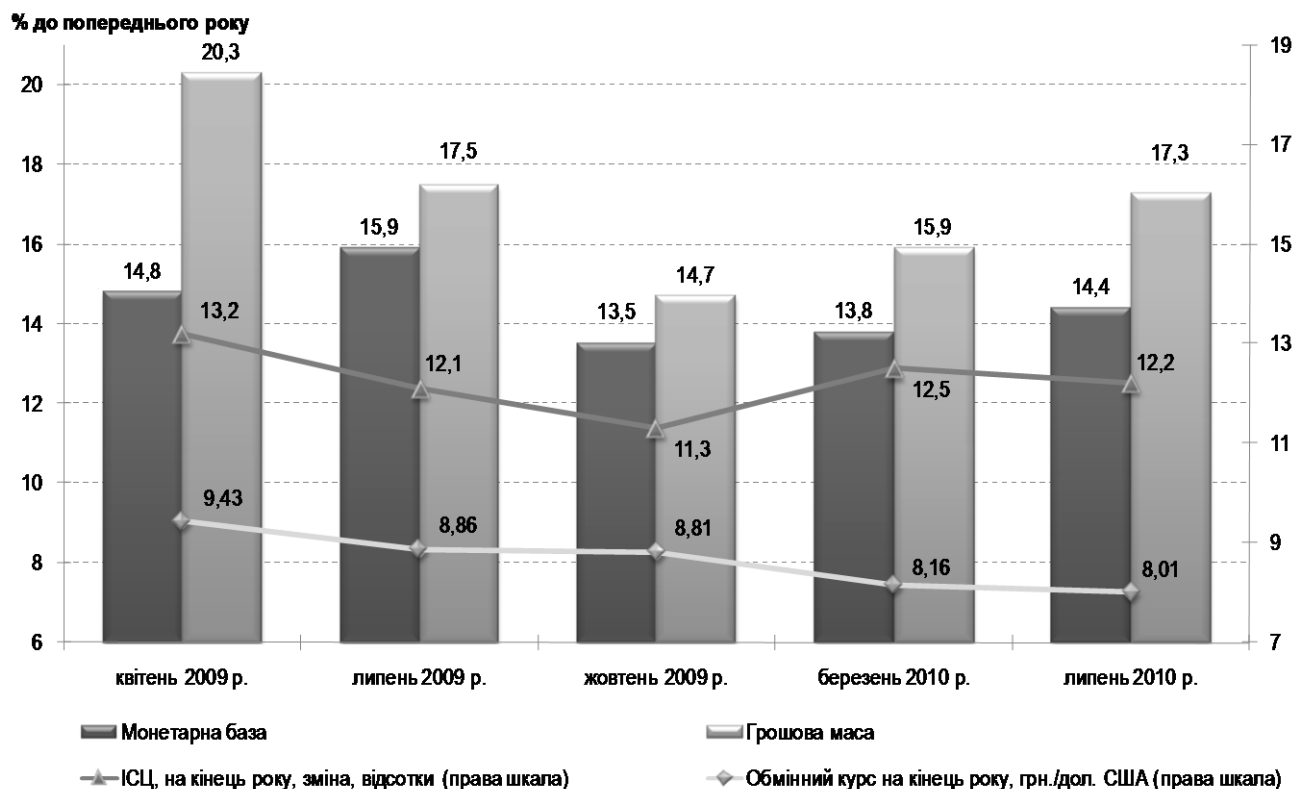
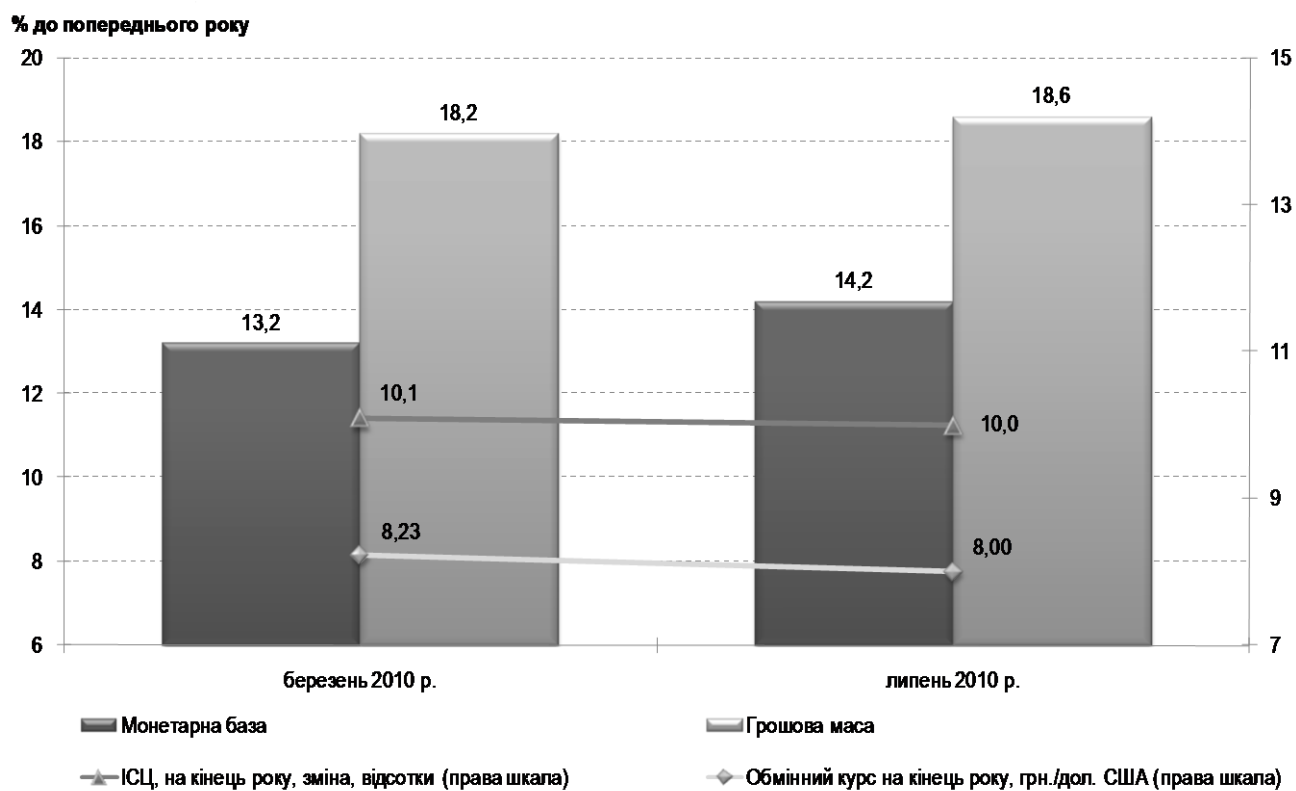

Рис. 13. Консенсус – прогноз показників грошово-кредитного ринку на 2010-2011 роки

2011 рік

Ризики на 2010-2011 роки

Пропонуємо до Вашої уваги консенсус-оцінку ризиків на 2010-2011 роки.

Експерти оцінювали ризики за двома критеріями: вірогідність реалізації конкретного ризику та вплив ризику на економіку України.

Оцінка реалізації ризиків та їх впливу на економіку України проводилась за наступною шкалою.

Оцінка вірогідності реалізації явища	Оцінка впливу явища на економіку України
значна ймовірність (50-60%%) прояву ризику – 4; середня ймовірність (30-49%%) прояву ризику – 3; помірна ймовірність (10-29%%) прояву ризику – 2; мала ймовірність (менше 10%) прояву ризику – 1; ризик не є вірогідним – 0.	значний вплив – 4; помірний вплив – 3; слабкий вплив – 2; незначний вплив – 1; немає впливу – 0.

На основі наданих матеріалів було розраховано інтегральну оцінку ризиків як добуток оцінок вірогідності реалізації явища та впливу явища на економіку України, зважений на кількість респондентів.

Ризики на 2010 рік оцінювались в'яте. Як і у березні, внутрішні ризики отримали вищі інтегральні оцінки, ніж зовнішні. Лідируючі позиції знову «посіли» такі внутрішні ризики як: «збереження низької кредитної активності комерційних банків» (з інтегральною оцінкою 11, що більше на 1 в.п. порівняно з березневою оцінкою) та «значне зростання дефіциту державного бюджету та касових розривів у Пенсійному фонді, інших Фондах державного соціального страхування та НАК «Нафтогаз України» (інтегральна оцінка 10 проти 11 – у березні). Зважаючи на поточну ситуацію, знизились оцінки ризиків «посилення девальваційних тенденцій на валютному ринку» (з 8 до 7) та «нарощування негативних інфляційних очікувань населення» (з 8 до 5). Залишилась суттєвою відмінність у поглядах експертів щодо тарифної політики: ризики суттєвого підвищення / зволікання з підвищенням цін на природний газ для підприємств комунальної теплоенергетики та населення отримали практично однакові оцінки, проте обидві зменшились порівняно з березневою оцінкою (інтегральна оцінка 6 / 7 проти 9 / 9).

Серед зовнішніх ризиків найбільшу інтегральну оцінку має ризик помірної економічної активності у світі внаслідок передчасного згортання програм зі стимулювання економіки та загострення кризових явищ в зоні Євро» (інтегральна оцінка 9). Поряд з цим, прогнозисти дещо підвищили оцінку ризиків «підвищення вартості зовнішніх запозичень на тлі чергового поглиблення кризи фінансової ліквідності на світових ринках» з 7 до 8 та «неотримання запланованого фінансування від МВФ» – з 6 до 7.

Водночас за оціненими ризиками на 2011 рік, які представлені організаціям вдруге, так само найбільш вірогідними і впливовими виявилися внутрішні ризики, що містяться у тарифній політиці, бюджетній та банківській сфері (з підвищенням інтегральних оцінок). Оцінка ризиків щодо зміни ситуації на валютному ринку залишилась на рівні березня. Посилились ризики щодо нарощування негативних інфляційних очікувань населення. Найбільш значущим зовнішнім ризиком експерти визнали закріплення тенденції прискореного зростання цін на світових енергетичних ринках. Інтегральна оцінка ризиків 2011 року майже по всіх показниках нижче оцінок на 2010 рік.

Таблиця 2.

Інтегральна оцінка зовнішніх ризиків на 2010-2011 роки у липні 2010 року

Зовнішні ризики	2010			2011		
	Інтегральна оцінка	Оцінка вірогідності реалізації явища	Оцінка впливу явища на економіку України	Інтегральна оцінка	Оцінка вірогідності реалізації явища	Оцінка впливу явища на економіку України
Помірна економічна активність у світі внаслідок передчасного згортання програм зі стимулювання економіки та загострення кризових явищ в зоні Євро	9	3	3	7	3	3
Підвищення вартості зовнішніх запозичень на тлі чергового поглиблення кризи фінансової ліквідності на світових ринках	8	2	3	5	2	3
Закріплення тенденції прискореного зростання цін на світових енергетичних ринках	7	2	3	8	2	3
Погіршення зовнішньоекономічної кон'юнктури: чергове різке та тривале падіння цін на світових сировинних ринках	7	2	3	6	3	3
Неотримання запланованого фінансування від МВФ	7	3	3	6	2	2
Згортання іноземними компаніями інвестиційних планів або перенесення термінів їх реалізації на майбутній період	5	2	3	5	2	3

Таблиця 3.

Інтегральна оцінка внутрішніх ризиків на 2010-2011 роки у липні 2010 року

Внутрішні ризики	2010			2011		
	Інтегральна оцінка	Оцінка вірогідності реалізації явища	Оцінка впливу явища на економіку України	Інтегральна оцінка	Оцінка вірогідності реалізації явища	Оцінка впливу явища на економіку України
Збереження низької кредитної активності комерційних банків	11	3	3	8	3	3
Значне зростання дефіциту державного бюджету та касових розривів у Пенсійному фонді, інших Фондах державного соціального страхування та НАК «Нафтогаз України»	10	3	3	9	3	3
Суттєве підвищення цін на природний газ для підприємств комунальної теплоенергетики	9	3	3	10	3	3
Подальше накопичення заборгованості з відшкодування ПДВ	8	3	3	6	3	2

Внутрішні ризики	2010			2011		
	Інтегральна оцінка	Оцінка вірогідності реалізації явища	Оцінка впливу явища на економіку України	Інтегральна оцінка	Оцінка вірогідності реалізації явища	Оцінка впливу явища на економіку України
Проведення значної емісії для фінансування дефіциту бюджету	7	2	3	7	2	3
Поширення неплатоспроможності реального сектору економіки	7	2	3	6	2	3
Посилення девальваційних тенденцій на валютному ринку	7	2	3	6	2	3
Зволікання з підвищення тарифів на природний газ та комунальні послуги	7	2	3	4	2	3
Суттєве підвищення тарифів на природний газ для населення	6	3	2	8	3	3
Зростання заборгованості по сплаті за житлово-комунальні послуги	6	2	3	6	2	3
Ризик «нової хвилі» дестабілізації у банківському секторі через проблему виконання кредитних зобов'язань на тлі повільного відновлення довіри до банківської системи	6	2	3	6	2	3
Посилення ревальваційних тенденцій на валютному ринку	6	2	3	5	2	3
Отримання нижчих, ніж прогнозується, обсягів врожаю або неспроможність його вчасно і в повному обсязі зібрати через брак коштів (відсутність кредитних ресурсів, недоотримання коштів через низькі ціни на врожай минулого року)	6	2	3	5	2	3
Зростання заборгованості по заробітній платі	6	2	3	5	2	2
Непроведення приватизації крупних об'єктів	6	2	3	4	2	2
Нарощування негативних інфляційних очікувань населення	5	2	3	8	3	3
Погіршення ситуації на ринку праці: скорочення кількості зайнятих та збільшення чисельності безробітних	5	2	2	5	2	2
Політична нестабільність в Україні	5	2	3	4	2	2

Таблиця 4.

Ризики у квітні 2009 року – липні 2010	Інтегральна оцінка ризиків						
	2010					2011	
	Квітень 2009	Липень 2009	Жовтень 2009	Березень 2010	Липень 2010	Березень 2010	Липень 2010
Зовнішні ризики							
Помірна економічна активність у світі	6	7	5	9	-	6	-
Помірна економічна активність у світі внаслідок передчасного згорання програм зі стимулювання економіки та загострення кризових явищ в зоні Євро	-	-	-	-	9	-	7
«Затягування» у часі відновлення позитивної цінової динаміки на світових сировинних ринках	-	8	5	9	-	7	-
Погіршення зовнішньоекономічної кон'юнктури: чергове різке та тривале падіння цін на світових сировинних ринках	-	-	-	-	7	-	6
Закріплення тенденції прискореного зростання цін на світових енергетичних ринках	-	11	9	9	7	9	9
Згорання іноземними компаніями інвестиційних планів або перенесення термінів їх реалізації на майбутній період	7	7	5	6	5	6	5
Підвищення вартості зовнішніх запозичень на тлі поглиблення кризи фінансової ліквідності на світових ринках	6	5	4	7	8	6	5
Перегляд контрактів на постачання природного газу в Україну	-	-	-	7	-	7	-
Неотримання запланованого фінансування від МВФ	4	4	5	6	7	3	6
Внутрішні ризики							
Значне зростання дефіциту державного бюджету та касових розривів у Пенсійному фонді, інших Фондах державного соціального страхування та НАК «Нафтогаз України»	-	-	-	11	10	8	9
Проведення значної емісії для фінансування дефіциту бюджету	7	9	9	10	7	7	7
Непроведення приватизації крупних об'єктів	7	5	7	6	6	5	4
Накопичення заборгованості з відшкодування ПДВ	7	7	6	7	-	6	-
Ризик «нової хвилі» дестабілізації у банківському секторі через проблему виконання кредитних зобов'язань на тлі повільного відновлення довіри до банківської системи	-	9	7	7	6	5	6
Збереження низької кредитної активності комерційних банків	9	8	8	10	11	7	8
Посилення ревальваційних тенденцій на валютному ринку	-	6	6	6	6	5	5
Посилення девальваційних тенденцій на валютному ринку	5	10	7	8	7	6	6
Нарощування негативних інфляційних очікувань населення	8	7	6	8	5	7	8
Поширення неплатоспроможності реального сектору економіки	-	-	6	7	7	6	6
Подальше накопичення заборгованості з відшкодування ПДВ	-	-	-	-	8	-	6
Погіршення ситуації на ринку праці: скорочення кількості зайнятих та збільшення чисельності безробітних	-	8	6	5	5	4	5
Зростання заборгованості по заробітній платі	7	7	4	6	6	4	5
Виконання в повному обсязі положень Закону України «Про встановлення прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати» (від 20.10.2009 №1946-VI), яким передбачено підвищення мінімальної заробітної плати (середньозваженої за рік) у 2010 році на 38,1% до 888 грн.	-	-	7	7	-	7	-
Зростання заборгованості по сплаті за житлово-комунальні послуги	7	7	5	7	6	5	6
Суттєве підвищення цін на природний газ для підприємств комунальної теплоенергетики	9	9	7	10	9	9	10
Суттєве підвищення тарифів на природний газ для населення	10	9	7	9	6	9	8
Зволікання з підвищення тарифів на природний газ та комунальні послуги	-	-	-	9	7	6	4
Отримання нижчих, ніж прогнозується, обсягів врожаю або неспроможність його вчасно і в повному обсязі зібрати через брак коштів (відсутність кредитних ресурсів, недоотримання коштів через низькі ціни на врожай минулого року)	6	8	6	8	6	7	5
Політична нестабільність в Україні	8	9	7	5	5	5	4

**Консенсус-прогноз на 2010-2011 роки
(станом на липень 2010 року)**

Показник	2010	2011	2010		2011	
	Середнє		MIN	MAX	MIN	MAX
Реальний сектор	мільйони гривень					
Номінальний ВВП	1 078 546	1 268 958	1 049 000	1 121 100	1 184 619	1 356 828
Споживання	885 431	1 028 317	861 135	936 855	922 928	1 121 212
приватне	684 962	798 568	667 596	725 337	729 113	871 621
державне	360 407	229 915	181 107	2 194 665	193 815	264 762
Інвестиції	195 512	236 084	184 680	217 364	166 202	260 616
Валове нагромадження основного капіталу	190 164	231 974	179 296	203 003	162 982	257 233
приватного	163 998	223 267	150 000	177 646	180 000	226 686
державного	27 214	35 682	21 030	34 680	28 007	45 720
Чистий експорт	-7 325	-11 085	-22 300	7 400	-25 160	4 544
Валові національні заощадження	203 693	247 094	194 505	214 210	222 900	260 145
	індекс, рік до року					
Реальний ВВП	103,8	104,8	103,0	104,5	104,0	105,7
Споживання	102,8	104,3	101,0	104,2	103,3	105,9
приватне	103,1	105,2	101,0	106,4	103,7	108,6
державне	100,8	102,6	96,0	106,2	100,5	106,5
Інвестиції	104,7	108,8	100,4	108,5	105,0	114,0
Інфляція	індекс					
Дефлятор ВВП (середній за рік)	113,8	112,1	109,0	117,3	108,0	115,2
Індекс споживчих цін (середній за рік)	110,7	110,6	109,5	113,0	108,1	113,2
грудень до грудня попереднього року	112,2	110,0	110,0	115,8	108,0	115,2
Індекс цін виробників (середній за рік)	118,5	113,5	109,0	124,7	108,0	119,4
грудень до грудня попереднього року	119,2	113,4	110,0	127,5	109,0	117,8
Зовнішній сектор	млн. дол. США					
Рахунок поточних операцій	87	-441	-1 400	1 749	-2 300	1 705
Обсяг експорту товарів та послуг	63 457	72 109	53 505	69 900	58 588	82 028
Обсяг імпорту товарів та послуг	64 291	73 595	54 147	70 445	58 363	84 294
Баланс доходів	-2 147	-2 437	-1 300	-2 800	-2 000	-3 100
Офіційні трансферти (нетто)	3 068	3 482	2 500	3 700	2 800	4 100
Сальдо рахунку операцій з капіталом	-767	3 305	-9 500	4 500	-1 100	7 000
Прямі іноземні інвестиції	4 914	6 677	3 700	6 000	5 000	8 500
Зовнішній сектор	у відсотках до ВВП					
Рахунок поточних операцій	0,1	-0,3	-1,5	1,3	-2,1	1,2
Обсяг експорту товарів та послуг	46,8	45,4	40,6	50,0	40,6	50,3
Обсяг імпорту товарів та послуг	47,4	46,3	41,1	50,7	40,4	49,9
Баланс доходів	-1,6	-1,5	-1,0	-2,0	-1,2	-2,0
Офіційні трансферти (нетто)	2,3	2,2	1,9	2,7	1,8	2,6

Показник	2010	2011	2010		2011	
	Середнє		MIN	MAX	MIN	MAX
Сальдо рахунку операцій з капіталом	-0,6	2,1	-7,2	3,2	-0,8	4,4
Прямі іноземні інвестиції	3,6	4,2	2,8	4,5	3,1	5,3
Зовнішній сектор	у відсотках, рік до року					
Обсяг експорту товарів та послуг	116,4	112,8	106,2	126,8	103,5	121,2
Обсяг імпорту товарів та послуг	114,2	113,6	107,0	123,0	104,1	123,1
Обмінний курс, грн./дол. США						
Середній	7,95	7,98	7,80	8,17	7,50	9,00
Кінець періоду	8,01	8,05	7,50	9,00	7,50	9,00
Зведений бюджет	мільйони гривень					
Всі доходи	337 521	393 965	315 000	439 028	346 500	511 089
Всі видатки	390 507	438 006	337 498	503 276	385 001	552 660
Загальний баланс	-52 986	-44 041	-21 094	-85 819	-26 731	-64 091
Приватизація	6 118	8 105	3 500	10 727	4 000	25 636
Зведений бюджет	у відсотках до ВВП					
Всі доходи	31,3	31,0	29,2	41,0	26,3	41,8
Всі видатки	36,2	34,5	32,0	47,0	29,7	45,2
Загальний баланс	-4,9	-3,5	-2,0	-8,0	-2,0	-5,0
Приватизація	0,7	0,7	0,3	1,0	0	2,0
Гроші та кредит						
Монетарна база (на кінець періоду), млн. грн.	223 562	277 127	215 490	243 750	240 000	521 200
грудень до грудня попереднього року, %	14,4	14,2	10,5	25,0	10,0	20,0
Грошова маса (M3) (на кінець періоду), млн. грн.	573 480	681 860	550 640	614 813	640 000	752 932
грудень до грудня попереднього року, %	17,3	18,6	13,0	27,0	12,0	31,3
Середньозважена ставка за кредитами комерційних банків в національній валюті, % на кінець періоду	16,9	15,4	12,0	20,0	10,0	18,0
Міжнародні резерви НБУ, дол. млн.	28 826	31 449	21 500	34 655	17 500	42 139
Соціальні показники						
Населення, млн. осіб	45,7	45,5	45,1	45,9	44,3	45,7
зміни у % до попереднього року	99,6	99,5	99,5	99,7	98,2	99,7
Середня заробітна плата працівників, грн.	2 248	2 612	2 100	2 330	2 500	2 745
Наявні доходи населення, млрд. грн.	775	910	750	789	900	925
Наявні доходи населення, зміни у % до попереднього року	4,1	7,8	1,5	10,0	3,2	20,0

Таблиця 6.

**Динаміка консенсус-прогнозу на 2010 рік
(квітень 2009 – липень 2010)**

Показник	квітень 2009	липень 2009	відхилення (липень 2009 / квітень 2009)	жовтень 2009	відхилення (жовтень 2009/ липень 2009)	березень 2010	відхилення (березень 2010/ жовтень 2009)	липень 2010	відхилення (липень / березень 2010/)
Реальний сектор, мільйони гривень									
Номінальний ВВП	1 197 470	1 117 992	-6,6%	1 071 295	-4,2%	1 067 205	-0,4%	1 078 546	+1,1%
Споживання	904 367	867 846	-4,0%	860 076	-0,9%	866 861	+0,8%	885 431	+2,1%
Інвестиції	304 726	269 466	-11,6%	237 105	-12,0%	217 294	-8,4%	195 512	-10,0%
Чистий експорт	-13 153	-17 388	+4 234	-14 045	-3 343	-12 469	-1 576	-7 325	-5 144
Валові національні заощадження	321 179	270 918	-15,6%	231 310	-14,6%	207 104	-10,5%	203 693	-1,6%
Індекс, рік до року									
Реальний ВВП	101,7	101,9	+0,2 в.п.	102,4	+0,5 в.п.	103,4	+1,0 в.п.	103,8	+0,4 в.п.
Споживання	102,9	102,0	-0,8 в.п.	101,8	-0,2 в.п.	101,9	+0,1 в.п.	102,8	+0,9 в.п.
Інвестиції	104,1	103,7	-0,4 в.п.	106,5	+2,8 в.п.	106,2	-0,3 в.п.	104,7	-1,5 в.п.
Інфляція, індекс									
Індекс споживчих цін (середній за рік)	114,6	114,2	-0,3 в.п.	112,9	-1,3 в.п.	111,6	-1,3 в.п.	110,7	-0,9 в.п.
грудень до грудня попереднього року	113,2	112,1	-1,1 в.п.	111,3	-0,8 в.п.	112,5	+1,2 в.п.	112,2	-0,3 в.п.
Індекс цін виробників (середній за рік)	116,5	115,4	-1,1 в.п.	112,4	-3,0 в.п.	114,2	+1,8 в.п.	118,5	+4,3 в.п.
грудень до грудня попереднього року	115,1	113,5	-1,6 в.п.	111,8	-1,8 в.п.	114,0	+2,2 в.п.	119,2	+5,2 в.п.
Зовнішній сектор, млн. дол. США									
Рахунок поточних операцій	-219	60	+279	255	+195	-562	-817	87	+649
Обсяг експорту товарів та послуг	71 753	66 355	-7,5%	62 517	-5,8%	61 398	-1,8%	63 457	+3,4%
Обсяг імпорту товарів та послуг	73 278	67 457	-7,9%	63 203	-6,3%	62 880	-0,5%	64 291	+2,2%
Прямі іноземні інвестиції	7 154	6 069	-1 086	5 772	-297	5 354	-418	4 914	-440
Зовнішній сектор, % до ВВП									
Рахунок поточних операцій	-0,2	0,0	+0,2 в.п.	0,2	+0,2 в.п.	-0,4	-0,6 в.п.	0,1	+0,5 в.п.
Обсяг експорту товарів та послуг	54,5	50,2	-4,3 в.п.	50,9	+0,7 в.п.	47,3	-3,6 в.п.	46,8	-0,5 в.п.
Обсяг імпорту товарів та послуг	55,7	51,1	-4,6 в.п.	51,4	+0,3 в.п.	48,5	-2,9 в.п.	47,4	-1,1 в.п.
Прямі іноземні інвестиції	5,4	4,6	-0,8 в.п.	4,7	+0,1 в.п.	4,1	-0,6 в.п.	3,6	-0,5 в.п.

Показник	квітень 2009	липень 2009	відхилення (липень 2009 / квітень 2009)	жовтень 2009	відхилення (жовтень 2009/ липень 2009)	березень 2010	відхилення (березень 2010/ жовтень 2009)	липень 2010	відхилення (липень / березень 2010/)
Зовнішній сектор, % рік до року									
Обсяг експорту товарів та послуг	111,6	114,9	+3,3 в.п.	112,7	-2,2 в.п.	114,2	+1,5 в.п.	116,4	+2,2 в.п.
Обсяг імпорту товарів та послуг	110,7	113,0	+2,3 в.п.	110,7	-2,3 в.п.	111,9	+1,2 в.п.	114,2	+2,3 в.п.
Обмінний курс, грн./дол. США									
Середній	9,10	8,46	-7,0%	8,71	+3,0%	8,23	-5,6%	7,95	-3,4%
Кінець періоду	9,43	8,86	-6,0%	8,81	-0,6%	8,16	-7,4%	8,01	-1,9%
Зведений бюджет, мільйони гривень									
Всі доходи	362 697	326 165	-10,1%	303 357	-7,0%	318 869	+5,1%	337 521	5,8%
Всі видатки	385 408	352 420	-8,6%	342 376	-2,9%	367 552	+7,4%	390 507	6,2%
Загальний баланс	-21 798	-24 801	+3 002	-38 439	+13 638	-48 683	+10 244	-52 986	+4 303
Приватизація	4 300	3 660	-640	6 373	+2 713	5 377	-996	6 118	+741
Зведений бюджет, % до ВВП									
Всі доходи	30,3	29,2	-1,1 в.п.	28,3	-0,9 в.п.	29,9	+1,6 в.п.	31,3	+1,4 в.п.
Всі видатки	32,2	31,5	-0,7 в.п.	32,0	+0,5 в.п.	34,4	+2,4 в.п.	36,2	+1,8 в.п.
Загальний баланс	-1,9	-2,3	+0,5 в.п.	-3,6	+1,3 в.п.	-4,6	+1,0 в.п.	-4,9	+0,3 в.п.
Приватизація	0,4	0,3	-0,1 в.п.	0,6	+0,3 в.п.	0,5	-0,1 в.п.	0,7	+0,2 в.п.
Гроші та кредит									
Монетарна база (на кінець періоду), млн. грн.	233 059	232 409	-0,3%	223 940	-3,6%	222 520	-0,6%	223 562	+0,5%
грудень до грудня попереднього року, %	14,8	15,9	+1,1 в.п.	13,5	-2,4 в.п.	13,8	+0,3 в.п.	14,4	+0,6 в.п.
Грошова маса (М3) (на кінець періоду), млн. грн.	687 247	622 420	-9,4%	592 844	-4,8%	565 155	-4,7%	573 480	+1,5%
грудень до грудня попереднього року, %	20,3	17,5	-2,8 в.п.	14,7	-2,8 в.п.	15,9	+1,2 в.п.	17,3	+1,4 в.п.
Середня заробітна плата працівників, грн.	2 344	2 213	-5,6%	2 219	+0,3%	2 178	-1,9%	2 248	+3,2%

Таблиця 7.

**Динаміка консенсус-прогнозу на 2011 рік
(березень 2010 – липень 2010)**

Показник	березень 2010	липень 2010	відхилення (липень 2010 / березень 2010)
Реальний сектор, мільйони гривень			
Номінальний ВВП	1 244 736	1 268 958	+1,9%
Споживання	1 004 024	1 028 317	+2,4%
Інвестиції	254 540	236 084	-7,3%
Чистий експорт	-16 431	-11 085	-5 346
Валові національні заощадження	243 469	247 094	+1,5%
Індекс, рік до року			
Реальний ВВП	104,7	104,8	+0,1 в.п.
Споживання	104,5	104,3	-0,2 в.п.
Інвестиції	109,3	108,8	-0,5 в.п.
Інфляція, індекс			
Індекс споживчих цін (середній за рік)	110,6	110,6	0 в.п.
грудень до грудня попереднього року	110,1	110,0	-0,1 в.п.
Індекс цін виробників (середній за рік)	111,5	113,5	+2,0 в.п.
грудень до грудня попереднього року	111,1	113,4	+2,3 в.п.
Зовнішній сектор, млн. дол. США			
Рахунок поточних операцій	-999	-441	-550
Обсяг експорту товарів та послуг	68 924	72 109	+4,6%
Обсяг імпорту товарів та послуг	70 942	73 595	+3,7%
Прямі іноземні інвестиції	6 628	6 677	+49
Зовнішній сектор, % до ВВП			
Рахунок поточних операцій	-0,7	-0,3	+0,4 в.п.
Обсяг експорту товарів та послуг	45,4	45,4	0 в.п.
Обсяг імпорту товарів та послуг	46,8	46,3	-0,5 в.п.
Прямі іноземні інвестиції	4,4	4,2	-0,2 в.п.
Зовнішній сектор, % рік до року			
Обсяг експорту товарів та послуг	111,9	112,8	+0,9 в.п.
Обсяг імпорту товарів та послуг	112,4	113,6	+1,2 в.п.
Обмінний курс, грн./дол. США			
Середній	8,20	7,98	-2,7%
Кінець періоду	8,23	8,05	-2,2%
Зведений бюджет, мільйони гривень			
Всі доходи	377 835	393 965	+4,3%
Всі видатки	413 808	438 006	+5,8%
Загальний баланс	-35 973	-44 041	+8 068
Приватизація	4 648	8 105	+3 457
Зведений бюджет, % до ВВП			
Всі доходи	30,4	31,0	+0,6 в.п.
Всі видатки	33,2	34,5	+1,3 в.п.
Загальний баланс	-2,9	-3,5	+0,6 в.п.
Приватизація	0,4	0,7	+0,3 в.п.
Гроші та кредит			
Монетарна база			
(на кінець періоду), млн. грн.	225 126	277 127	+10,0%
грудень до грудня попереднього року, %	14,6	14,2	+1,0 в.п.
Грошова маса (М3)			
(на кінець періоду), млн. грн.	575 552	681 860	+2,0%
грудень до грудня попереднього року, %	17,0	18,6	+0,4 в.п.
Середня заробітна плата працівників, грн.	2 248	2 612	+4,4%

**Відхилення консенсус-прогнозів на 2010 та 2011 роки
(станом на липень 2010)**

Показник	консенсус-прогноз на 2010 рік станом на липень 2010	консенсус-прогноз на 2011 рік станом на липень 2010	відхилення (2011 від 2010)
Реальний сектор , мільйони гривень			
Номінальний ВВП	1 078 546	1 268 958	+17,7%
Споживання	885 431	1 028 317	+16,1%
Інвестиції	195 512	236 084	+20,8%
Чистий експорт	-7 325	-11 085	+3 759
Валові національні заощадження	203 693	247 094	+21,3%
Індекс, рік до року			
Реальний ВВП	103,8	104,8	+1,0 в.п.
Споживання	102,8	104,3	+1,5 в.п.
Інвестиції	104,7	108,8	+4,1 в.п.
Інфляція , індекс			
Індекс споживчих цін (середній за рік)	110,7	110,6	-0,1 в.п.
грудень до грудня попереднього року	112,2	110,0	-2,2 в.п.
Індекс цін виробників (середній за рік)	118,5	113,5	-5,1 в.п.
грудень до грудня попереднього року	119,2	113,4	-5,9 в.п.
Зовнішній сектор , млн. дол. США			
Рахунок поточних операцій	87	-441	-528
Обсяг експорту товарів та послуг	63 457	72 109	+13,6%
Обсяг імпорту товарів та послуг	64 291	73 595	+14,5%
Прямі іноземні інвестиції	4 914	6 677	+1 763
Зовнішній сектор , % до ВВП			
Рахунок поточних операцій	0,1	-0,3	-0,3 в.п.
Обсяг експорту товарів та послуг	46,8	45,4	-1,5 в.п.
Обсяг імпорту товарів та послуг	47,4	46,3	-1,1 в.п.
Прямі іноземні інвестиції	3,6	4,2	+0,6 в.п.
Зовнішній сектор , % рік до року			
Обсяг експорту товарів та послуг	116,4	112,8	-3,6 в.п.
Обсяг імпорту товарів та послуг	114,2	113,6	-0,5 в.п.
Обмінний курс , грн./дол. США			
Середній	7,96	7,98	+0,3%
Кінець періоду	8,01	8,05	+0,5%
Зведений бюджет , мільйони гривень			
Всі доходи	337 521	393 965	+16,7%
Всі видатки	390 507	438 006	+12,2%
Загальний баланс	-52 986	-44 041	-8 945
Приватизація	6 118	8 105	+1 987
Зведений бюджет , % до ВВП			
Всі доходи	31,3	31,0	-0,2 в.п.
Всі видатки	36,2	34,5	-1,7 в.п.
Загальний баланс	-4,9	-3,5	-1,4 в.п.
Приватизація	0,7	0,7	+0,1 в.п.
Гроші та кредит			
Монетарна база			
(на кінець періоду), млн. грн.	223 562	277 127	+24,0%
зміна у %	14,4	14,2	-0,2 в.п.
Грошова маса (М3)			
(на кінець періоду), млн. грн.	573 480	681 860	+18,9%
зміна у %	17,3	18,6	+1,2 в.п.
Середня заробітна плата працівників , грн.	2 248	2 612	+16,2%

Методологічні пояснення до таблиць 5, 6, 7 та 8:

Агреговані номінальні величини розраховані як просте середнє суми відповідних показників, наданих усіма прогнозуючими організаціями-учасниками 'Консенсус прогноз' опитування.

Для того, щоб середні (консенсусні) значення агрегованих номінальних величин дорівнювали сумі своїх компонент, середні значення структурних показників (таких, наприклад, як споживання та інвестицій) розраховано непрямо - за допомогою часток цих компонент від агрегованої величини. Наприклад, якщо є відомою середня вага споживання у ВВП, номінальне значення споживання дорівнюватиме добутку цієї ваги та значення середнього консенсусного ВВП, отриманого як просте середнє.

Індекси розраховані як просте середнє суми відповідних показників, наданих усіма організаціями.

Середні значення величин, що прогнозуються як відсоток від ВВП (зокрема, показники зовнішнього сектору та бюджету), розраховані як відношення середнього номінального значення показника до відповідного середнього значення ВВП. Показники, що прогнозуються у доларах США, розраховані як відсоток від ВВП з використанням усередненого середньорічного обмінного курсу.

Темпи росту грошових агрегатів у прогнозі на 2010 рік (станом на липень 2010 року) розраховані як відношення простого середнього номінального значення, отриманого з експертних прогнозних показників учасників, до фактичного значення відповідного показника за 2009 рік, а на 2011 рік – як відношення простого середнього номінального значення, отриманого з експертних прогнозних показників учасників до відповідного прогнозного показника 2010 року.

Середні значення сальдо рахунку поточних операцій розраховані як сума середніх значень статей рахунку. Середні значення дефіциту/профіциту бюджету розраховані як різниця між середніми значеннями доходів та видатків.

При підготовці консенсус-прогнозу організаціями-учасниками семінару були надані наступні матеріали:

- припущення прогнозу щодо економічної політики, яка проводитиметься у 2010-2011 роках, та деякі кількісні екзогенні параметри розвитку (наведені у таблиці 1);
- прогноз основних макроекономічних показників на 2010 та 2011 роки;
- додаткові текстові пояснення окремих організацій щодо припущень прогнозу;
- експертна оцінка ризиків на 2010 -2011 роки (наведені у таблицях 2, 3, 4).